

Обобщен годишен доклад

за дейността на Висшия съдебен съвет и

за дейността на Инспектората към ВСС

за 2011 година

(изготвен на основание чл. 30, ал. 1, т. 14 от ЗСВ)

Съдържание:

I. Констатации за цялостната дейност на Висшия съдебен съвет (ВСС) през 2011 година – структура, функции и обхват.

II. Информация за дейността на ВСС, осъществявана чрез постоянните му комисии.

III. Дейност на Инспектората към ВСС.

I. КОНСТАТАЦИИ ЗА ЦЯЛОСТНАТА ДЕЙНОСТ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ПРЕЗ 2011 ГОДИНА – СТРУКТУРА, ФУНКЦИИ И ОБХВАТ

Отчетната 2011 г. е четвъртата година от мандата му като постоянно действащ орган. Висшият съдебен съвет /съвета, ВСС/ изпълняваше предвидените по закон функции и задължения при наличието на финансови ограничения, динамично законодателство, разнообразни международни контакти и засилен обществен и медиен интерес към работата му и дейността на съдебната система.

През годината продължи мониторингът на Европейската комисия /ЕК/ относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка, отразен в междинния доклад от 18.02.2011 г. и Доклада от 20.07.2011 г.

С измененията на Закона за съдебната власт от м. януари 2011 г. бяха подобрени процедурите за оценяване и назначения на магистрати и административни ръководители. Съответната комисия на ВСС своевременно изготви Методика и Правила относно назначенията и атестирането.

Изработеният през мандата на Съвета модел на партньорство между законодателната, изпълнителната и съдебната власти, формулиран като "График на неотложните мерки на правителството и съдебната власт", продължи да функционира и през изминалата година. Комисията по изпълнение на План-графика заседава редовно в състав: председателите на ВКС и ВАС, Главният прокурор, председателите на всички комисии към ВСС, Главният

инспектор на Инспектората към ВСС /ИВСС/, Директорът на Националния институт на правосъдието /НИП/ и председателят на комисията проф. Мингова.

В този си състав комисията прави задълбочен анализ на всеки доклад на ЕК, след което предлага актуализиране на мерките в Графика, който се приема от Министерския съвет.

Комисията организира и подготвя ежемесечен отчет за дирекция "Механизъм за сътрудничество и оценка" в Министерство на правосъдието на Република България, организира, съгласува, анализира и обобщава отговорите на въпросниците на ЕК, които предшестват докладите ѝ.

Едно от приоритетните задължения на комисията е да подготвя материалите за мисиите на ЕК у нас, които са провеждат два пъти годишно, и да организира участието на членовете на ВСС в срещите с членовете на мисиите.

Тази практика осигури и през 2011 г. предвидените в Графика мерки да бъдат изпълнени изцяло и в срок.

Комисията значително увеличи аналитичната си дейност през 2011 г., като например инициира и такива относно резултатите от извършените планови проверки, дадените препоръки и тяхното изпълнение в съдилищата от апелативен район София; Районна прокуратура гр. София; Районен съд гр. София и Софийски градски съд и т.н.; препоръчани бяха от Комисията и проведени срещи по Апелативни съседни райони на съдии, прокурори и следователи във връзка с бързината и ефективността на правосъдието.

През 2011 г. Комисията осигури по-нататъшния синхрон на съвместна дейност с ИВСС, неотклонно наблюдение върху

развитието на делата с висок обществен интерес, уеднаквяване на дисциплинарната практика на съвета.

Независимо от постигнатото оценката в обществото за работата на съдебната система продължава да е незадоволителна. Причините за това са многолики, но и направеното все още е недостатъчно. Коментарите върху съдебните и прокурорски актове често са едностранчиви и непродуктивни. Същото се отнася и за част от решенията на ВСС, коментирани непрофесионално.

Почти липсват позитивни оценки, както за ВСС, така и за съдебната власт. Преекспонира се т.н. нерегламентирано влияние във и върху съдебната система. Следва да се изтъкне, че все още липсва ефикасен отговор на това явление, както и представа за мащабите и участниците в него. Като проявление се сочат констатации за твърде общо атестиране на магистратите, липсата на прозрачност при вземането на отделни решения, някои номинации, недостатъците при изследването за натовареността на магистратите и други.

Тези обективни недостатъци най-често се обясняват като явление, което е продукт на зависимости, корупционни практики или съмнение за такива.

През отчетната година съставът на ВСС беше изцяло попълнен, въпреки че това стана през втората половина на 2011 г. Това позволи да се попълнят някои комисии на съвета, действали до тогава в крайно ограничен състав.

Законодателят подпомогна, чрез някои законодателни разрешения, дейността на ВСС през 2011 г. Освен промените в сферата на назначенията и кариерното израстване (ДВ, бр.

1/2011 г.) беше направена законодателна рамка и за дейността на Комисията "Професионална етика и превенция на корупцията" на ВСС (чл. 39а от ЗСВ) и бяха предвидени подобни и в органите на съдебната власт (чл. 39б от ЗСВ).

Отпадна и ограничението в обема на администрацията на ВСС (ДВ, бр. 1/2011 г.), което позволи да се укрепи административният капацитет на ВСС и да се оптимизира работата на комисиите, чрез които основно се осъществяват правомощията и задълженията на ВСС.

Засегнатите дотук въпроси, въпреки и неизчерпателно маркирани, са били постоянно на вниманието на ВСС чрез работата на отделните комисии на съвета, чиято работа ще бъде изложена и анализирана в следващия раздел II от настоящия доклад.

II. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ВСС, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ЧРЕЗ ПОСТОЯННИТЕ МУ КОМИСИИ

Висшият съдебен съвет осъществяваше своите правомощия и задължения, визирани в ЗСВ, чрез работата на 13-те си постоянни комисии. Различни по състав и значение, всички те подпомагаха ВСС при решаване на проблемите, свързани с управлението, кадровото и финансово обезпечаване на съдебната система.

Общо комисиите – 13 на брой, се състоят от 79 членове, което означава, че средно всеки член на ВСС участва в 3,59 комисии.

Всички комисии през 2011 г. са провели общо 493

заседания.

Както посочихме по-горе, в чл. 37 от ЗСВ законодателят е предвидил наличието и броя на членовете само на две комисии, а в чл. 38 и чл. 39 от ЗСВ е посочил правомощията им. Те са и основните комисии на ВСС не само поради числения им състав – от по 10 членове на ВСС, а и поради значението им за кадровото обезпечаване на съдебната система с оглед изискванията на чл.чл. 162, 192, 196 и 209 от ЗСВ.

Важната роля на тези комисии – "По предложенията и атестирането" и "Професионална етика и превенция на корупцията", отразяват нуждата от повече прозрачност при назначенията в съдебната система.

Засилване на дейността имаше и в други комисии на ВСС – тази по дисциплинарните производства, международно правно сътрудничество, за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на ИВСС.

1. Кадрова дейност

Основната си функция по кадрово обезпечаване на съдебната система Висшият съдебен съвет осъществява чрез дейността на Комисията о предложенията и атестирането.

През 2011 г. Комисията е провела 56 (петдесет и шест) заседания. Приетите в началото на годината изменения в ЗСВ наложиха приемане на Наредба за атестирането и Наредба за конкурсите и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт, преименувани впоследствие в Методика за атестиране и Правила относно реда за провеждане

на конкурсите и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт. Разработени бяха и приети редица принципни разрешения, необходими при прилагането на посочените наредби, впоследствие с променени заглавия.

Бяха обявени конкурси за повишаване (през 2011 г.) в длъжност и за преместване на 89 щатни бройки за съдии, 152 – за прокурори, и 35 – за следователи.

Чрез провеждане на конкурси бяха попълнени щатовете в специализираните съдилища и прокуратури.

Бяха разработени от комисията и приети от ВСС указания за дейността на конкурсните комисии и Администрацията на ВСС при провеждане на събеседване с кандидатите, участващи в конкурси за повишаване в длъжност и преместване. Смисълът на тези указания бяха да се създадат равни условия за всички кандидати, да се въведе случайният принцип при избирането на конкурсните комисии, да се регламентира евентуалното отвеждане на членовете им, да се ползват нормативни актове, да се изготвя аудиозапис при събеседването.

През 2011 г. бяха обявени и конкурси за първоначално назначаване на 23 щатни бройки за съдии и 38 щатни бройки за прокурори. Конкурсните комисии бяха избрани на случаен принцип с участието на хабилитирани преподаватели по право.

През 2011 г. комисията организира и ВСС проведе общо 25 избора за заемане на длъжността "Административен ръководител" в органите на съдебната власт. До този момент няма отменително решение на Върховния административен съд по проведените избори.

По повод тези избори, във взаимодействие с БПИ, бяха

изготвени профили на кандидатите за заемане на длъжността "административен ръководител", които бяха представени на членовете на ВСС за запознаване преди всеки избор.

По предложение на Комисията по предложенията и атестирането Висшият съдебен съвет е назначил през 2011 г. 52 магистрати за изпълняващи функциите на административен ръководител до встъпване в длъжност на нов административен ръководител.

Във връзка с извършен анализ за натовареността на отделни органи на съдебната власт КПА предложи на ВСС да бъде извършено преразпределение на незаети щатни бройки. Беше намалена щатната численост на Районен съд гр. Гълъбово, Административен съд гр. Разград, Административен съд гр. Русе и Административен съд гр. Сливен и съответно увеличена щатната численост на Районен съд гр. София и Административен съд София-град с 3 щатни бройки.

За сметка на намаляване щатната численост на Окръжна прокуратура гр. Пловдив, Окръжна прокуратура гр. Разград, Районна прокуратури гр. Пазарджик, Районна прокуратура гр. Първомай, Районна прокуратура гр. Силистра, Районна прокуратура гр. Тутракан и Районна прокуратура гр. Кюстендил беше увеличена съответно щатната численост на Апелативна прокуратура гр. София, Окръжна прокуратура гр. Варна, Районна прокуратура гр. Гоце Делчев, Районна прокуратура гр. Свиленград и Районна прокуратура гр. Девня.

На основание чл. 194 от ЗСВ беше намалена числеността на длъжности във военно-окръжни прокуратури, след което бяха разкрити длъжности в съответните окръжни прокуратури в

същия апелативен район, където прокурорите и следователите бяха преназначени без конкурс, в съответствие с разпоредбите на закона.

За отчетната 2011 г. комисията е разгледала и се е произнесла по 1089 броя предложения и молби за повишаване в ранг, по 684 броя предложения за периодично атестиране и по 357 броя предложения за атестиране с оглед придобиване на статут на несменяемост. Разгледани са също 78 предложения за промени в щатната численост в определени органи на съдебната власт, 73 заявления за освобождаване от длъжност и 72 предложения за поощряване на магистрати.

Следва да се отбележи, че въведеният нов ред за повишаване в длъжност и за преместване (ДВ, бр. 4/2011 г.) – чрез събеседване, съдържаеше някои непълноти и пропуски, които бяха преодолени с дейното и професионално участие на Комисията по предложенията и атестирането. Вследствие на тези усилия на 19 април 2011 г. беше обнародван нов ЗИД на ЗСВ, след което стана възможно стартирането на конкурсните процедури.

Законовото регламентиране на две подкомисии (чл. 37, ал. 4 от ЗСВ) не би могло да постигне основната си цел – решаване на кадрови въпроси отделно за съда и за прокуратурата и разследващите органи. Това е така, защото Комисията прави само предложения по кадровите въпроси, а решенията по същество се вземат от целия състав на ВСС. отделно от това често се решават общи и принципни въпроси, предложенията за които изхождат от комисията и трябва да бъдат общи и без противоречиви до внасянето им за решаване от ВСС.

2. Бюджет и финанси

Комисията "Бюджет и финанси" се състои от 5 члена и подпомага дейността на Висшия съдебен съвет при изготвяне на краткосрочни и дългосрочни бюджетни прогнози и проект на годишен бюджет на съдебната власт; изпълнението на бюджета на съдебната власт и разпределението на бюджетните средства по бюджетни сметки на отделните органи на съдебната власт; организирането на дейностите на вътрешния отчет при усвояването и администрирането на бюджетните ресурси; изготвянето на правила и механизми за определяне размера на трудовите възнаграждения на съдиите, прокурорите, следователите, членовете на ВСС и съдебните служители; разглежда анализи за текущото финансово състояние на съдебната система и поддържа финансова статистика; оказва методологическа помощ на органите на съдебната власт и изразява становища по въпросите на бюджета, финансовия мениджмънт и финансовото обслужване.

През 2011 г. Комисията е провела 43 заседания.

Изразявани са становища по запитвания на административни ръководители и жалби от магистрати във връзка с определянето и изплащането на обезщетения по ЗСВ и Кодекса на труда, суми за ДТВ и представително облекло; по предложения за безвъзмездно предоставяне на материали на и от органи на съдебната власт; по предложения за смяна на банковото обслужване на органи на съдебната власт; по предложения за отпускане на финансова помощ за лечение и други нужди на магистрати и съдебни служители от

централизирания фонд СБКО за 2011 г.

За осигуряване на материалните условия на системата с конкретни решения за всеки отделен случай са разпределени 2 000 061 лева за капиталови разходи при спазване на определения праг на същественост и лимитите на сумите за оборудване и обзавеждане на помещения по ЗККИ и работните места за магистрати и съдебни служители.

За текущи ремонти са осигурени средства в размер на 2 031 703 лева, в т.ч. от резерва за неотложни и непредвидени разходи в размер на 598 129 лева.

По ЗОП и НВМОП бяха предлагани решения на ВСС за упълномощаване на представляващия ВСС за откриване и провеждане на процедури и сключване на договори по ЗОП и НВМОП за доставки на два автомобила за нуждите на ВСС, за абонаментно обслужване и периодична актуализация на счетоводна програма „Бизнес процесор – WEB версия счетоводство, за „Застраховка живота и трудоспособността чрез групова полица „злополука” на общо 14 501 действащи и предстоящи за назначаване съдии, прокурори и следователи, младши съдии и младши прокурори, съдебни помощници и прокурорски помощници, държавни съдебни изпълнители, съдии по вписванията и съдебни служители, членове на ВСС, служители на НИП и инспектори, експерти и служители в Инспектората към ВСС” по реда на ЗОП.

Комисията изразяваше становища по предложения на административни ръководители за определяне на допълнителни възнаграждения на магистрати при условията на вътрешно съвместителство.

На основание чл. 303 от ЗСВ са внасяни предложения за поощряване на магистрати.

Определяни са възнагражденията на членовете на конкурсните комисии за провеждане на конкурси за назначаване на магистрати.

Дейността по управлението на бюджета за 2011 г. се изразяваше чрез:

- изготвяне и приемане на ежемесечни информации за изпълнението на бюджета на съдебната власт;

- утвърждаване на корекции по бюджетните сметки на органите на съдебната власт за 2010 г. и по бюджета на съдебната власт за 2010 г. и е внесен за утвърждаване от министъра на финансите актуализираният бюджет на съдебната власт за 2010 г.;

- определяне на показатели и условия за изпълнението на бюджета на съдебната власт за 2011 г. във връзка с ПМС № 334/29.12.2010 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2011 г.

След решения на общите събрания на органите на съдебната власт е създаден централизиран фонд СБКО за 2011 г. с основно предназначение отпускане на финансова помощ на магистрати и съдебни служители.

Утвърдени са бюджетните сметки на органите на съдебната власт за 2011 г., включително разпределен бюджет на съдебната власт за 2011 г. по елементи на Единната бюджетна класификация, които са внесени в Министерския съвет, Сметната палата и Министерството на финансите.

Утвърдени са бюджетните сметки на учебните и почивните

бази на ВКС, ВАС и Прокуратурата на Република България.

Отпуснати са допълнителни средства по бюджета на Прокуратурата на Република България за 2011 г. за изплащане на дължими обезщетения по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

През 2011 г. Комисия „Бюджет и финанси“ е разпределила по органи на съдебната власт средства в размер на 47 249 646 лв. от други източници на финансиране, от които 598 129 лв. от резерва за непредвидени и неотложни нужди, 34 192 273 лв. от преизпълнение на приходите, 10 126 825 лв. от преходен остатък, 242 358 лв. от не разпределен резерв по § 02, 2 000 061 лв. от не разпределен резерв за капиталови разходи, 8 982 097 лв. като вътрешно компенсирани промени.

С отделни решения са утвърждавани вътрешни компенсирани промени по бюджетните сметки на самостоятелните разпоредители с бюджетни кредити – ВКС, ВАС, Прокуратура на Република България, Инспектората към ВСС, Националния институт на правосъдието и ВСС.

Представители на ВСС са участвали в обсъждането на бюджета на съдебната власт за 2012 г. като част от законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2012 г.

По изготвянето на бюджета и бюджетната процедура Комисията:

- изготви указания до административните ръководители на органите на съдебната власт относно разработването на тригодишната бюджетна прогноза за периода 2012 – 2014 г.;

- разработи, одобри и внесе в Министерството на

финансите разчети за средносрочна прогноза по основните параметри на бюджета на съдебната власт за 2012 – 2014 г. и доклад за приоритетите и разпределението на бюджетните ресурси за функционирането на съдебната система през периода 2012 – 2014 г. по политики и програми. Същите са изпратени и на министъра на правосъдието за подпомагане изготвянето на проектобюджета на съдебната власт за 2012 г.;

- прие внесения от министъра на правосъдието бюджет на съдебната власт за 2012 г. с доклад и приложения към него, които са внесени в Министерството на финансите, Министерския съвет и Комисия „Бюджет и финанси“ към Народното събрание за включване в проекта на Закон за държавния бюджет за 2012 г.

Комисията през 2011 г. утвърди годишния план за дейността на дирекция „Вътрешен одит“ във Висшия съдебен съвет за 2011 г., както и одобри плана за професионално обучение на вътрешните одитори в дирекция „Вътрешен одит“ във ВСС.

Комисията прие и изпрати на Народното събрание и Сметната палата Доклад за финансовото управление и контрол и вътрешния одит във Висшия съдебен съвет за 2010 г.

Прие и разгледа одитни доклади за извършени одитни ангажименти в органи на съдебната власт и одобряване изготвените от административните ръководители планове за изпълнение на дадените препоръки.

Определи лицата, които отговарят за изготвянето на годишния доклад за състоянието на СФУК и за изготвянето на годишния доклад за дейността по вътрешен одит във Висшия

съдебен съвет, с право на достъп до специализираната част на Информационната система за финансово управление и контрол, поддържана от дирекция „Вътрешен контрол“ в Министерството на финансите.

Прие Доклад за извършен одит и заверка на годишния финансов отчет на съдебната власт и ВСС за 2010 година.

Дейността на Комисия „Бюджет и финанси“ през 2011 г. гарантира управлението и изпълнението на бюджета на съдебната власт при строго спазване на финансовата дисциплина в органите на съдебната власт, обезпечаване на всички видове разходи без поемане на просрочени задължения, въпреки рестриктивния бюджет и икономическата криза в страната.

В процеса на работата си Комисията констатира проблеми, чието решаване следва да бъде регламентирано нормативно като:

- следва да бъде конкретно изяснен статутът на съдебните заседатели, тъй като по бюджета на съдебната власт за съответната година не са предвидени средства за изплащане на възнагражденията им по § 01 „Заплати“ и средства за осигурителни вноски. Някои държавни органи третират съдебните заседатели като лица, приравнени на заети по трудово правоотношение. Това създава съществени затруднения в счетоводното отчитане на разходите за тези възнаграждения и предпоставки за различия в практиката. Комисията счита, че следва законодателно да се уреди статутът на съдебните заседатели като лица, които не са заети по трудови или приравнени на трудови правоотношения;

- да се инициира законодателна промяна в Закона за устройството на държавния бюджет, с която ясно да се регламентира ползването на преходния остатък по бюджета на съдебната власт, в съответствие с разпоредбите на чл. 117, ал. 3 от Конституцията на Република България;

- да се финализират измененията в Инструкцията за осъществяване взаимодействие между Агенцията за държавни вземания, органите на съдебната власт, органите на Министерството на вътрешните работи и органите на досъдебното производство.

3. Дейност по правни въпроси

Комисията по правни въпроси е постоянно действащ помощен орган към Висшия съдебен съвет. тя е конституирана с решение на ВСС от 01.11.2007 г. в съответствие с разпоредбата на чл. 22 от Правилника за организация на дейността на ВСС и неговата администрация във връзка с чл. 30, ал. 3 и чл. 37, ал. 2 от Закона за съдебната власт.

Комисията се състои от пет членове и се подпомага от двама правни експерти и един технически сътрудник от администрацията на ВСС. Тя подпомага дейността на ВСС в съответствие с чл. 22 от Правилника, като:

1. изработва становища по законопроекти на Народното събрание и нормативни актове на Министерския съвет и отделните министерства и централни ведомства, които се отнасят или са във връзка със съдебната власт;

2. изготвя проект на доклад за дейността на ВСС и

Инспектората към ВСС, както и становища по внесените от ВКС, ВАС и Главния прокурор доклади;

3. изготвя становища по дела пред Конституционния съд, по които ВСС е страна;

4. подготвя становища по съдебни производства със значим обществен интерес, по които ВСС е страна;

5. обобщава постъпили становища на съдиите, прокурорите, следователите, както и на съдебни служители при обсъждане на проекти на нормативни актове и др.

След обсъждане на въпросите от нейната компетентност, Комисията взема решения, с които:

- предлага на други комисии на ВСС за съгласуване или съвместно изразяване на становища по обсъжданите въпроси;

- взема участие в съвместни заседания с други комисии на ВСС;

- предлага становището си на ВСС за разглеждане, утвърждаване и/или съгласуване;

- дава становища и изпраща отговори по направени запитвания, молби и предложения от административни ръководители на органи на съдебната власт, държавни органи, обществени организации и граждани;

- по някои въпроси комисията може и търси становища на изтъкнати специалисти в конкретни области;

- при необходимост поддържа връзка с други органи и организации, с които взаимодейства или участва като представител на ВСС в съответствие с определените ѝ правомощия.

През 2011 г . Комисията по правни въпроси е провела

общо 44 заседания – редовни и извънредни.

В началото на отчетния период дейността на Комисията е била свързана с решаване на съществени организационни въпроси. Част от тях имат за предмет изготвяне на указания и препоръки до председателите на постоянните комисии към ВСС относно отчетните им доклади за 2010 г., както и приемане на отчетите за дейността им. В този период Комисията е приела две важни решения, които водят до повишаване на ефективността и публичността в работата ѝ. В резултат на едното от тях, по въпроси, които засягат дейността и на други комисии на ВСС, ще следва да се уведомяват членовете им за евентуално участие в заседанията на комисията по правни въпроси към ВСС. Другото решение предвижда решенията по въпроси от съществена важност, обсъждани на заседания на Комисията, да се публикуват на интернет страницата на ВСС.

През годината бяха актуализирани от Комисията конспектите за конкурсни изпити за първоначално назначаване на магистрати по гражданскоправни, наказателноправни и административноправни науки и ги е предложила на ВСС за утвърждаване. С решение на Комисията е обезпечено процесуалното представителство на ВСС пред органите на съдебната и изпълнителната власт чрез упълномощаване на съответните експерти от дирекция „Правна“.

На основание чл. 31 от ЗСВ в периода януари-декември 2011 г. Комисията е изразила становище по 42 проекта на закони и подзаконови нормативни актове на Народното събрание, нормативни актове на Министерския съвет и отделните министерства и централни ведомства, както и по

актове, приемането на които е в правомощията на ВСС. В сравнение с 2010 г. дейността на Комисията е нараснала двойно (тогава е дадено становище по 22 проекта).

Всеки един от представените на Комисията проекти на нормативни актове регулира обществени отношения в различни сфери и в този смисъл всеки един от тях носи своята значимост. Независимо от това следва да се отбележи, че специално внимание заслужават усилията на Комисията по някои конкретни проекти.

От самото начало на 2011 г. Комисията заяви активна позиция във връзка с прилагането на новата уредба, касаеща заплащането на съдебномедицинските, съдебно-психиатричните и съдебно-психологическите експертизи. С въвеждането на чл. 99"а" в закона за лечебните заведения заплащането на всички разходи на лечебните заведения, включително медицинския транспорт при осъществяването на горепосочената експертна дейност, бе вменено в тежест на бюджета на съдебната власт. Това доведе до нейното блокиране, което пряко рефлектира върху бързината на съдебните производства от една страна, а от друга – предизвика недоволството на съдебните медици. В резултат на поредица от последователни действия Комисията под формата на становища, срещи с ресорните ведомства, представители на законодателната власт и заинтересованите страни – магистрати и експерти, участия в кръгли маси и публично заявено твърдо намерение за решаване на въпроси в положителна посока, цитираната разпоредба бе отменена, което доведе и до промяна на съответната разпоредба в ЗСВ, уреждаща спорните

взаимоотношения. На по-късен етап Комисията определи свои представители, които бяха назначени със заповед на министъра на правосъдието за членове на работна група, която да изготви Наредба № 2 за условията и реда за извършване на съдебно-медицинските, съдебно-психиатричните и съдебно-психологическите експертизи, включително и за заплащането на разходите на лечебните заведения. По силата на направените промени в ЗСВ, същата се издава от министрите на правосъдието, здравеопазването и на вътрешните работи и се съгласува от ВСС. След изразено от Комисията положително становище, ВСС съгласува Наредба № 2 и същата бе обнародвана в ДВ, бр. 91/18.11.2011 г.

Друга обществено значима част от дейността на Комисията бе отново в областта на съдебната експертиза. ВСС, като орган, който съгласно ЗСВ (до влизане в сила на Решение № 10 от 15.11.2011 г. на Конституционния съд) приемаше наредби, уреждащи включително и статута на вещите лица, е силно ангажиран със съответната проблематика.

В частност, всички възникнали затруднения, предложени от експерти, жалби и техни молби, са разглеждани по същество от Комисията и именно тя е органът, който е изразявал становища по тях.

Независимо, че ВСС не е орган със законодателна инициатива, но именно защото познава потребностите на Института на съдебната експертиза, в рамките на проект по Оперативна програма „Административен капацитет” бе разработен проект на Закон за вещите лица, преводачите и тълковниците. Въз основа на становището на Комисията, той бе

приет от ВСС и изпратен на Министерството на правосъдието по компетентност и за последващи действия.

В рамките на същия проект е разработен наръчник относно разработване и въвеждане на механизми за координация и взаимодействие между органите на съдебната власт във връзка с делата с особен обществен интерес. След дискусия с автора, Комисията изрази своето становище и ведно с него го внесе за обсъждане в работно заседание на ВСС.

Във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, внесен от група народни представители от 41-ото Народно събрание, предвиждащ нова уредба по отношение мандата и конституирането на ВСС, Комисията изрази мотивирано становище, което е възприето от ВСС и изпратено в Народното събрание.

В рамките на своите правомощия и след изготвен от Комисията проект или изразено от нея становище, ВСС приема, а в други случаи съгласува подзаконови нормативни актове. През изминалата година това са били Наредба № 1 от 2011 г. за съдебните заседатели, Наредба за условията и реда за организиране и осъществяване охраната на съдии, прокурори и следователи, Правилник за изменение допълнение на Правилника за организацията и дейността на Националния институт на правосъдието, Наредба за условията и реда за извършване на съдебно-медицинските, съдебно-психиатричните и съдебно-психологичните експертизи, включително и за заплащане на разходите на лечебните заведения, Правила за организацията и реда за провеждане на изпитите за младши съдии и младши прокурори в края на

обучението в Националния институт на правосъдието и др.

На основание чл. 342 от ЗСВ, ВСС приема правилници за администрацията на органите на съдебната власт. Комисията е онзи помощен орган, който подпомага ВСС при изпълнение на тази негова функция. Ето защо всички предложения и констатации по прилагането на правилниците, които се правят от органите на съдебната власт, се разглеждат и обсъждат от Комисията. В рамките на изминалата година са постъпили редица становища, както от различните съдилища, така и от прокуратурата и отделни магистрати, които са предмет на дискусии в Комисията.

Голяма част от усилията на Комисията през 2011 г. бяха насочени към изработване на нов Правилник за организацията и дейността на ВСС и неговата администрация. Тази необходимост възникна в резултат на съществените изменения в Закона за съдебната власт в началото на 2011 г., които следваше да намерят своето отражение и в подзаконовия нормативен акт, уреждащ организацията и вътрешния ред на дейността на ВСС и неговата администрация. Амбицията на Комисията бе да изработи и предложи на ВСС проект, който да оптимизира във всеобхватен план работата на органа и прилежащата му администрация, което от своя страна да доведе до по-ефективно управление и администриране на съдебната система. Също така той трябваше да отговори на нововъзникналите потребности, следствие както на законовите промени, така и като резултат от динамиката на обществените процеси.

Важни и тепърва във фокуса на вниманието в контекста на

концепцията за електронно управление в България ще бъдат въпросите, свързани с електронното призоваване, като Комисията първа инициира регламентирането на тази дейност, одобрявайки примерни правила за изпращане на съобщения и призовки чрез електронен пощенски адрес по реда на чл. 42, ал. 4 и сл. от ГПК.

Практика на Комисията е да се произнася не само по проекти на нормативни актове, но и по концепции в областта на правораздаването. През 2011 г. тя е разгледала, обсъдила и изразила становище по проект на Концепция за продължаване реформата на административно-наказателното правосъдие и правораздаване за периода 2011-2014 г. и по проект на Концепция за държавна политика в областта на правосъдието за детето.

Друга съществена част от дейността на Комисията е разглеждането и изразяване на становища по постъпили отчети, информации и резултати. Така през 2011 г. Комисията е приела обобщени доклади за прилагането на Закона, за дейността на Висшия съдебен съвет и Инспектората към ВСС, на прокуратурата и разследващите органи, Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2010 г. и Доклад за прилагането на закона и дейността на административните съдилища през 2010 г., както и Доклад за дейността на Националното бюро за правна помощ за 2010 г. Също така Комисията е приела за сведение доклада за дейността на Комисията по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание и доклади за гражданско наблюдение на

съда в градовете Варна, Добрич, Русе, Търговище, Разград, Попово, Шумен и Силистра.

Във връзка с доклад на Сметната палата за резултатите от извършен одит на дейността за превенция и борба с корупцията в съдебната система и Висшия съдебен съвет за периода 01.01.2008 – 30.06.2010 г. Комисията е разгледала, обсъдила и приела изготвено от администрацията на ВСС становище, което е внесено за разглеждане от ВСС.

Предвид компетентността на Комисията, дейността ѝ през 2011 г. е намерила проявление в 30 изготвени становища или отговори, по направени запитвания, молби и предложения от административни ръководители на органи на съдебната власт, държавни органи, обществени организации и граждани.

И през 2011 г. комисията продължава да осъществява взаимодействие с други органи и организации, както и да осигурява представителство на различни форуми, работни групи и срещи и кръгли маси.

Такива примерно бяха определените от Комисията членове в работната група по изготвяне на Административно-наказателен кодекс, работна група към Министерство на правосъдието за изработване на Наредба за извършване на съдебно-медицинските, съдебно-психиатричните и съдебно-психологичните експертизи и заплащане разходите на лечебните заведения, участниците в работната група по проект „Подобряване на работата с вещите лица – способ за намаляване на забавянето на дела” и др.

Следва да се отбележи и по-активното съдействие с Народното събрание, Омбудсмана на Република България,

конституционния съд и неправителствения сектор.

В сравнение с 2010 г. формата на взаимодействие с други органи и организации се е увеличила трикратно. Изводът е, че Комисията в частност и ВСС като цяло имат отворен подход и все по-гъвкава рамка на сътрудничество, което безсъмнено е в полза на съдебната система.

4. Международно правно сътрудничество

През 2011 г. Комисията е провела общо 45 заседания.

Основната дейност на комисия „Международно правно сътрудничество“ (КМПС) и дирекция „Международна дейност“ се състои в подпомагане функциите на Висшия съдебен съвет (ВСС) по чл. 30, ал. 1, т. 17 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) – да организира, ръководи и контролира участието на съдии, прокурори и следователи в международното правно сътрудничество, включително участието им в международната съдебна мрежа.

В тази насока от началото на 2011 г., както и през предходните периоди, съгласно правомощията си по чл. 26 от Правилника за организацията на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация (ПОДВССНА), КМПС организираше участието на магистрати в междуведомствени срещи и други текущи инициативи в областта на международното сътрудничество и европейската интеграция; координираше разработването и изпълнението на международните проекти, свързани с ВСС и съдебната власт; участваше със свои представители в работата и инициативите

на Европейската мрежа на съдебните съвети, както и в дейността на други международни организации, на които България е член.

I. Участие в международни срещи и други текущи инициативи в областта на международното сътрудничество и европейската интеграция.

1. От 8 до 16 май 2011 г. на посещение в България бе постоянния докладчик на Съвета по правата на човека Габриела Кнаул, по независимостта на съдии и адвокати. Като представител на съдебната власт в България, ВСС и в частност комисия „Международно правно сътрудничество“ изготви и координира програмата за визитата. Г-жа Кнаул се срещна с членовете на ВСС Галина Захарова и Пламен Стоилов, с директора на НИП, както и с представители на във Върховния касационен и Върховния административен съд, Благоевградския окръжен и районен съд и Националното бюро за правна помощ. В края на посещението си, тя подчерта, че България е млада демокрация, която през последните няколко години е предприела важни инициативи за реформа в областта на правосъдието и правораздаването. Подобни инициативи съставляват същността на доброто управление, зачитането на върховенството на закона и защита на човешките права. Г-жа Кнаул посвети значителна част от своята визита по въпроси, имащи отношение към реформата на съдебната власт, морално-етичните аспекти на нейното функциониране в ежедневен план, правната помощ, достъпа до правосъдие, способността за гарантиране на отчетността на всички заинтересовани страни, включително на Висшия съдебен съвет,

респективно способността за разследване на специални или сложни видове престъпления, сред които такива, отговарящи на съставите на деянията организирана престъпност и корупция. Констатациите от мисията ще бъдат представени пред Съвета по правата на човека на ООН през 2012 г.

2. На 6 юни 2011г., в рамките на организирана от Унгарското председателство среща на консулите от страните от ЕС, г-жа Капка Костова, член на комисия „Международно правно сътрудничество“ изнесе реч, свързана с целите и перспективите, които стоят пред Висшия съдебен съвет, както и произтичащите от заложените в механизма за сътрудничество и проверка на ЕС очаквания.

В периода 1-4 юни 2011 г. Висшият съдебен съвет беше домакин на Шестата Международна конференция на Регулаторните съдебни органи на Балканския регион във гр. Велинград. Основни теми на форума бяха „Финансов мениджмънт на съдебната система“ и „Аспектите относно адекватността на съдиите с оглед на етичните стандарти“. В конференцията взеха участие общо 42 представители на Висшите съдебни съвети на 13 държави. В края на конференцията участниците приеха единодушно декларация. Те се обединиха около общите становища, отнасящи се финансовата независимост и обезпеченост на съдебната система като проявление на принципа на разделение на властите, както и че спазването на адекватно поведение от страна на магистратите, съобразено с етичните норми е една от основните гаранции за осигуряване на ефективно правосъдие в условията на съвременната правова държава.

През изминалата 2011 г. членовете на Висшия съдебен съвет проведоха поредица от срещи, чиято основна цел беше запознаване с работата на Висшия съдебен съвет, опознаване структурата на съдебните системи, както и обмяна на опит между страните.

На 7 април 2011 г. се проведе среща с делегацията на Конституционния съд на Република Турция, водена от председателя Хашим Кълъч, в състава на която влизаха и съдиите Реджеп Кьомюрджю и Селами Ер. Те се срещнаха с членовете на ВСС – проф. Анелия Мингова - представляващ ВСС, Божидар Сукнаров- председател на Правна комисия и Капка Костова - председател на комисия за определяне на качествени показатели за натовареност на магистратите и член на комисия „Международно правно сътрудничество”. Гостите се придружаваха от българския конституционен съдия Румен Ненков.

Проф. Анелия Мингова разказа за правомощията на ВСС като конституционен орган. В хода на срещата, председателят на турския Конституционен съд говори за последните промени на Конституцията на Република Турция, както и за промените в техния, също постояннодействащ, Висш съвет на съдиите и прокурорите. Една от основните теми беше и съдебната реформа в двете страни.

В знак на уважение, проф. Анелия Мингова връчи от името на ВСС почетния плакет на ВСС на Хашим Кълъч и пожела бъдещо успешно сътрудничество в областта на съдебните системи на двете страни.

На 17 юни 2011 г. председателят на Комисията по

предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи Георги Шопов и председателят на комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” Радка Петрова се срещнаха с делегация от Националната школа на магистратурата на Франция. Делегацията беше водена от г-жа Еманюел Спитери-Дофе, заместник директор на школата, отговарящ за подбора и оценяването на началното обучение на кандидатите за магистрати.

Г-н Шопов обясни начина, по който се провеждат конкурсите за младшите магистрати в България и механизма на назначаването им в съдебната система. Той изясни пред гостите последните изменения в това отношение, които въведе новият Закон за съдебната власт и ролята на Висшия съдебен съвет в този процес.

От своя страна г-жа Спитери-Дофе разказа как е устроена конкурсната система за подбор на магистрати във Франция. Любопитен за българските магистрати беше фактът, че за част от кандидатите за съдии и прокурори във Франция няма изискване за юридическо образование. Въпреки това голяма част от изпитите са по правни въпроси. В системата за оценяване на кандидатите за магистрати във Франция широко са застъпени и тестове, които да преценяват кандидатите по отношение на личностните им качества, способността им за работа в колектив, за вземане на решения и за публични изяви.

Общото в системите на двете страни е изискването за предварително проучване на нравствените качества на кандидатите, но начинът, по който това става е различно

уреден.

В заключение г-жа Петрова каза, че френската правосъдна система много отдавна работи в демократични условия, поради което проучването на френския опит е изключително полезно за България. Г-н Шопов изрази надежда, че сътрудничеството между двете страни в областта на обучението на младшите магистрати ще продължи и в бъдеще.

На 14 юли 2011 г. се проведе среща с петчленна делегация от Върховния съд на Казахстан с председателят на Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи Георги Шопов, председателят на комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” Радка Петрова и Георги Гатев – член на ВСС.

Г-н Шопов обясни правомощията на Висшия съдебен съвет като конституционен орган. Той разясни начина, по който протичат дисциплинарните производства срещу магистратите - от това кой го инициира до правото на обжалване. Сред останалите обсъдени теми бяха кариерното развитие на магистратите, влиянието на качеството на съдебните актове при атестирането, както и приложението на Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

На 15 юли 2011 г., членове на Висшия съдебен съвет и представители на съдебната администрация на Република Латвия обсъдиха новостите в областта на информационните технологии, използването на видеоконферентни връзки и аудио-записи в съдебното производство, модернизацията на информационните системи на съдилищата и достъпа на

гражданите до статистическа информация за дейността на органите на съдебната власт.

Статута и ролята на Висшия съдебен съвет, управлението на човешките ресурси, начина на формиране на система за заплащане на работещите в съдебната система, като и финансиране на проекти в областта на информационните технологии от различни международни донори, бяха сред останалите обсъдени теми.

Делегацията от Латвия беше на посещение у нас в рамките на проект, чиято цел е подобряването на различни аспекти от работата на съдебната система и обслужването на граждани посредством използването на информационни технологии.

На 15 септември 2011 г. делегация от Китайската народна република се срещна с членовете на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията”.

Основна фигура от китайската делегация беше г-жа Ли Цюфан, заместник-министър, председател на Китайския изследователски център за борба с корупцията при Китайската академия по социални науки на президиума на академията.

Цони Цонев - председател на постоянната комисия към ВСС разказа за работата на Висшия съдебен съвет и подробно за изработването на Етичния кодекс, превенцията с корупцията в съдебната власт, както и за взаимодействието на ВСС с останалите власти в тази насока. Много въпроси бяха зададени от страна на китайските гости след запознаването им от Стефан Петров, член на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” и председател на комисията по чл. 25, ал. 2, т. 4 от

Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, с изискванията към магистратите в България.

В края на срещата на китайските гости бяха връчени плакети на Висшия съдебен съвет .

На 15 септември 2011г. делегация от съдии от Казахстан се срещнаха с членовете от комисия „Международно правно сътрудничество“ към Висшия съдебен съвет. Г-н Георги Шопов – председател на комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи, отговори на въпросите им за атестирането, назначаването, повишаването на българските магистрати. Той подчерта конкурсното начало в съдебната система.

В края на срещата магистратите от двете страни се обединиха около становището, че контактите са от взаимен интерес на двете съдебни системи.

На 28 септември 2011 г. делегация от Социалистическа Република Виетнам, водена от г-н Нгуен Дък Чин, заместник министър на правосъдието се срещна с председателя на комисия „Международно правно сътрудничество“ Георги Гатев и с председателя на комисията по предложенията атестирането на съдии, прокурори и следователи Георги Шопов. Гостите се интересуваха от правомощията на ВСС, от начина на атестиране и провеждане на конкурсите, от работата на магистратите. В знак на уважение, Георги Гатев връчи почетния плакет на ВСС на г-н Нгуен Дък Чин.

II. Координация и изпълнение на международни проекти.

Съгласно задълженията на КМПС по чл. 26, ал. 4 от ПОДВССНА за подпомагане дейността на ВСС при

изпълнението на международните проекти бяха осъществени следните дейности:

1. ВСС определи Галина Захарова за контактна точка при изпълнение на Проект за съдебно сътрудничество по наказателно правни въпроси в ЕС. Проектът е на Европейската комисия, която от своя страна е възложила на Института за международни изследвания в наказателната област към Университета в Гент. След определяне на екип от водещи експерти в областта на наказателно-правните инструменти по международно сътрудничество (освен Галина Захарова, Галина Тонева- заместник-главен прокурор и Павлина Панова, съдия във Върховния касационен съд), беше попълнен въпросник относно проучването на бъдещата институционална и правна рамка на съдебното сътрудничество по наказателно правни въпроси в ЕС, а на 2 май 2011 г. се проведе среща на групата от страна на България с експерт от Европейската комисия.

2. През 2011 г. с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” (ОПАК), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, между ВСС и управляващия орган на ОПАК дирекция „Управление на проекти и програми” приключи изпълнението на започналия през 2009г. *проект „Ефективност, отчетност и координация в съдебната система”*. Проектът се изпълнява по ОПАК, приоритет I “Добро управление”, подприоритет 1.5. “Прозрачна и ефективна съдебна система”.

Дейностите по проекта бяха разпределени в осем основни компонента: обновяване на Информационната стратегия на правораздавателните органи на Република България;

въвеждане на механизми за координация и взаимодействие в и между органите на съдебната власт във връзка с делата от особен обществен интерес; анализ на възможността за използване на видео-конферентни връзки в наказателното производство (за разпити, експертизи, свидетелстване и представяне на веществени доказателства и др.) с оглед ускоряване приключването на делата; разработване на критерии за статистически анализ на натовареността и за отчитане дейността на съдебната власт пред обществеността; създаване на унифицирана система за приемане на жалби и други дейности за превенция на корупцията; дейности за информация и публичност; одит; организация и управление на проекта.

От началото на годината досега комисия „Международно правно сътрудничество“, съвместно с комисия „Бюджет и финанси“, даде съгласието си на общо 13 от органите на съдебната власт да кандидатстват по Оперативна програма „Административен капацитет“- приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, подприоритет 2.4. „Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси“.

III. Участие в работата и инициативите на Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС), както и в дейността на други международни организации, на които България е член.

По линия на правомощията си по чл. 26, ал. 7 от ПОДВССНА, КМПС реализира най-значимите си функции, като осъществява взаимодействие със структури в съдебната система, неправителствени организации и международни институции по широк обхват от въпроси, свързани с

европейската интеграция.

1. От 2007 г. ВСС на България е пълноправен член на ЕМСС, като дейността в тази насока е един от най-активните приоритети на КМПС.

През м. октомври 2010 г. в Льовен, Белгия се проведе въстъпителна среща за приоритетните проекти за 2010/2011 г. за изпълнение на стратегическия план на ЕМСС с участието на г-жа Емануела Балевска, съдия във ВКС.

Единствения експерт от българска страна, който взе участие в срещата беше Елга Венелинова Цонева, председател на Административен съд Русе. Срещите в този период бяха проведени в гр. Мадрид -18 февруари 2011 г., и в гр. Барселона - 11 април 2011 г.

По време на годишното Общо събрание на Европейската мрежа на съдебните съвети, проведено в гр. Вилнюс, Литва през м.юни 2011г., беше взето решение за започване на работа по бъдещото изпълнение на Стратегическия план на ЕМСС и по-конкретно по приоритетните проекти за 2011/2012.

Комисия „Международно правно сътрудничество“ изпрати писма до административните ръководители на апелативно ниво за излъчване на подходящи кандидати за работа. След разглеждане на постъпилите предложения, комисията избра четирима магистрати (двама съдии и двама прокурори) за участие в проектните екипи на ЕМСС:

- Елга Венелинова Цонева, председател на Административен съд Русе - е определена за участие по проект „Стандарти II“. Втората среща на екипа се проведе на 2 декември 2011 г. в гр. Вилнюс, Литва.

Основна цел на проекта е по-нататъшно разработване на съдебните стандарти в областта на подбор, назначаване и повишаване на магистратите, и евентуално, стандарти за оценка/атестиране на магистратите. Разработването на стандартите и тяхното оценяване ще допринесе за засилване и укрепване взаимното доверие между съдебните системи в европейските държави.

- Рената Георгиева Мишонова - Халъова, съдия в Окръжен съд - Враца, е определена за участие по проект „Правосъдие, общество и медии“.

Първото съвещание на работния екип се проведе в Хага, Холандия на 15 и 16 септември 2011 г. Втората среща на екипа се проведе на 9 декември 2011 г. в гр. Барселона, Испания.

Проектът *„Правосъдие, общество и медии“* е в изпълнение на една от целите на стратегическия план на Европейската мрежа на съдебните съвети, а именно да се насърчат добрите практики в областта на управление на съдебната власт и конкретно ролята на собствените медии да имиджа на правосъдието.

Основната цел на проекта е да се събере информация от членовете на мрежата на съдебните съвети за ролята на медиите и участието им в съдебните процеси, съществуването на говорители или прес-аташета в съответните съдилища в европейските държави и тяхната роля, възможността за аудио запис на съдебните заседания и ползването им от медиите, възможността за налагане на санкции на медии, които нарушат баланса между съда и медиите и др.

- Георги Стойков Кузманов - прокурор в Окръжна

прокуратура Бургас - е определен за участие по проект *„Методи, чрез които ЕМСС може да отговори на молбите за подкрепа от страна на членовете, наблюдателите и съветите на потенциални кандидат-членки, за разрешаване на техни проблеми и приемливите рамки на подобна подкрепа“*. Втората среща на екипа се проведе на 24 и 25 ноември 2011 г. в гр. Лондон, Великобритания.

- г-н Недко Севдалинов Симов, заместник-окръжен прокурор на Окръжна прокуратура гр. Смолян, е определен за участие по проект *„Съдебна реформа в Европа“*. Първата среща на екипа се проведе в периода 19-20 декември 2011 г. в гр. Брюксел, Белгия.

Една от основните цели е да се набележат мерки за справяне с тежката финансова и икономическа ситуация, в условията на която работят съдебните системи на държавите членки от Европа. Идеята е да се намерят решения за засилване на независимостта на съдебната власт, като се предложат мерки за повишаване отговорността и отчетността. Проектът трябва да предложи позицията на Европейската мрежа на съдебните съвети по въпросите свързани с реформите в съдебните системи и най-добрите практики при посрещане на предизвикателствата пред правосъдието.

На 15 и 16 септември 2011 г. в гр. Хага, Холандия е проведена съвместна среща на четирите проектни екипа на Европейската мрежа на съдебните съвети.

Членовете на Висшия съдебен съвет взеха активно участие в работата и инициативите на Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС).

На 08-10 юни 2011 г. в гр. Вилнюс – Литва, г-жа Радка Петрова - председател на комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” и член на комисия „Международно правно сътрудничество” и г-н Петър Стоянов- председател на Комисия по дисциплинарните производства взеха участие в Деветото Общо събрание на Европейската мрежа на висшите съдебни съвети.

Двамата представители на Висшия съдебен съвет се включиха в дискусиите в две подгрупи с теми: *„Качество на съдебните актове и общественото доверие в тях”* и *„Насърчаване независимите съдебни съвети”*.

С цел обсъждане на евентуална поправка на Директива 2006/24/ЕК (Директива за защита на данни) Европейската мрежа на съдебните съвети организира работна среща на тема „Бъдещи възможности за защита на данни в рамките на ЕС”, която се проведе на 19 септември 2011г. (отложена от 24.06.2011 г.), гр. Брюксел, Белгия.

Висшия съдебен съвет определи г-жа Павлина Николова - прокурор завеждащ сектор в отдел „Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес” при Върховна касационна прокуратура, за участник от българска страна.

На срещата се предостави възможност на представителите на съдебната власт в различните страни-членки на ЕС да разговарят с представителите на ЕК относно ролята на електронно съобщителните данни в юрисдикциите на техните държави за наказателните производства във връзка с транспонирането във вътрешните законодателства и

прилагането на Директива 2006/24/ЕО на ЕП и на Съвета от 15 март 2006 г. за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или обществени съобщителни мрежи, както и да се даде преценка за необходимостта от внасяне на промени в тази Директива.

На 25-26 октомври в гр. Истанбул се проведе „Международен симпозиум за реформите в турската съдебна система, Висшият съвет на съдиите и прокурорите на Турция от миналото до настоящето и съпоставяне с европейското прилагане.“

В тази връзка г-н Мигел Кармона Руано, председател на Европейската мрежа на съдебните съвети отправи покана, от името на Висшия съвет на съдиите и прокурорите на Турция - организатор на събитието, изпрати покана за участие в симпозиума на представители от ВСС .

Определени за участие бяха - проф. Анелия Мингова - представляващ Висшия съдебен съвет и г-н Георги Шопов - председателят на Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи и член на Комисия „Международно правно сътрудничество“.

Целта на събитието беше възгледите и предложенията от представители на други сходни на организаторите институции в рамките на Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС) да допринесат за развитието на Висшият съвет на съдии и прокурори на Турция. Други цели бяха взаимното опознаване между страните и техните правни системи.

Във връзка с успешното участие на представители на ВСС

в Симпозиума заместник-председателят на Висшия съвет на съдиите и прокурорите на Турция, Ахмед Хамсици, отправи благодарствено писмо до тях.

С решение по протокол № 30/03.08.2011 г. комисия „Международно правно сътрудничество“ на ВСС е възложено на дирекция „Международна дейност“ да преведе, редактира и подготви за публикуване на официалната интернет-страница на Висшия съдебен съвет отговорите от различните страни-членки на въпросник, който е изпратен до офиса на ЕМСС в Брюксел. Оттам той е препратен на всяка една страна-членка. Целта е събирането на най-важната информация за функционирането на различните съдебните съвети и допълването на информацията относно международната дейност на ВСС на интернет-страницата на институцията.

До края на 2011 г. информация за функционирането на различните съдебните съвети е получена от Румъния, Португалия, Словакия, Република Унгария, Република Латвия, Република Словения и Италия.

2. През посочения период членовете на КМПС и на ВСС продължиха активната си работа в рамките на отлично координираното сътрудничество с *Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ЕСМГТД)* с национално лице за контакт г-жа Вероника Николова, съдия в СГС. Г-жа Николова, представители на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела и на ВСС участваха във всички редовни мероприятия на ЕСМГТД, провеждани в Брюксел (19 – 22.01.2011 г., 16 – 18.05.2011 г., 31 март 2011 г., 17 май 2011 г., 29 септември 2011 г., 29 ноември 2011 г.), 19-22

юни 2011 г. гр. Будапеща, Унгария,.

На 20-21 януари в Брюксел, Белгия се проведе 9-та среща на членовете на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

По време на срещата са предоставени финалните доклади на Европейската комисия във връзка с дейността на Европейската мрежа през 2010 г., набелязани са основните насоки на действие през 2011 г., утвърден е и графикът за срещите на контактните точки през предстоящия едногодишен период и отделните проблеми, които следва да бъдат дискутирани и да намерят своето развитие.

На 31 март 2011 г., в Брюксел, Белгия се проведе 35-та среща на националните лица за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, с участието на г-жа Вероника Николова - съдия в Софийски градски съд и национално лице за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и г-жа Богдана Желявска – зам. председател на Софийски градски съд и член на Националната съдебна мрежа.

Основни теми на срещата: обсъждане на сформирания работна група относно медиацията по семейноправните въпроси, обсъждане на задължението по чл. 70 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебните решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения и издръжка, продължение на дискусиата относно прехвърляне на съдържанието на интернет- страницата на ЕМС/ГТД към европейския електронен

правен портал, одобряване на окончателния въпросник за информационна брошура относно методите за издирване на данни за лица, достъпни в отделните държави-членки.

Вероника Николова - съдия в Софийски градски съд и национално лице за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и Богдана Желявска - заместник председател на Софийски градски съд и национално лице за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела взеха участие и в 36-тата среща на националните лица за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, която се проведе на 17 май 2011 г., Брюксел.

На 19-22 юни 2011 г. гр. Будапеща, Унгария се проведе 37-тата среща на националните лица за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела с участието на г-жа Вероника Николова - съдия в Софийски градски съд и национално лице за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и г-жа Дарина Костова - съдия в Окръжен съд - гр. Бургас и член на Националната съдебна мрежа. В рамките на срещата се проведе и Петата среща на Централните органи, назначени в Съответствие с чл. 53 на Регламент № 2201/2003 на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност.

На 29 септември 2011 г., Брюксел се проведе 38-та среща на националните лица за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Участие в срещата взеха Костадинка Наумова-

председател на Комисия за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората към ВСС, Вероника Николова - съдия в Софийски градски съд и национално лице за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и Богдана Желявска - Петрова - заместник-председател на Софийски градски съд и член на Националната съдебна мрежа.

По време на срещата е продължена дискусиата относно прехвърляне на съдържанието на интернет-страницата на ЕМС/ГТД към европейския електронен правен портал, приет е окончателния вариант на „Препоръки за участието на национални, европейски и международни организации на практикуващите юристи, в работата на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела”, обсъден е въпросника относно дъстъпните в отделните държави членки методи за издирване на местонахождението на лица, както и продължаване на дискусиата относно практическото функциониране на регистъра на ЕМС.

В рамките на 39-та среща на националните лица за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела на 29 ноември 2011 г., гр. Брюксел, Белгия се проведе дискусия по повод Регламент 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка.

За представители на Висшия съдебен съвет за участие в срещата са определени Георги Шопов - член на Висшия

съдебен съвет; Теодора Нинова - член на Висшия съдебен съвет, Богдана Желявска - заместник-председател на Софийски градски съд и член на Националната съдебна мрежа и Вилиян Петров - съдия в Апелативен съд гр. Варна и член на Националната съдебна мрежа.

3. Съвет за регионално сътрудничество

Съветът за регионално сътрудничество (СРС) официално стартира на 27 февруари 2008 г. като наследник на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа. Той има за цел да насърчава взаимното сътрудничество и европейската и евроатлантическа интеграция на Югоизточна Европа.

Висшия съдебен съвет на Република България участва активно в инициативите на Съвета за регионално сътрудничество в от 2009 г. насам в лицето на г-н Калин Баталски - председател на Районен съд - гр. Радомир.

През 2011 г. г-н Баталски взе участие в срещата на Съвета за регионално сътрудничество в Югоизточна Европа, която се проведе на 6 – 8 юли 2011 г. в гр. Сараево, Република Босна и Херцеговина, както и в Четвъртата Международна годишна координационна конференция на Регионалните организации и Международните партньори, посветена на сътрудничеството в областта на правосъдието, вътрешните работи и сигурността, която се състоя в периода 1-2 ноември 2011 г. в гр. Белград, Република Сърбия.

5. Професионална квалификация, информационни технологии и статистика

През 2011 г. Комисията е провела общо 45 редовни и извънредни заседания. Основните ѝ постижения са в няколко насоки:

- напредък в процеса на прозрачност и публикуване на съдебните актове;
- нов етап в приложение на принципа на случаен подбор на съдените дела;
- започване на реална работа по приложение на електронното призоваване;
- укрепване сътрудничеството с неправителствените организации.

Приоритети в дейността на Комисията през 2011 г. бяха:

1. Прозрачност и публикуване на съдебните актове

Една от основните дейности на Комисията и през изтеклата 2011 г. е във връзка с незабавното публикуване на съдебните актове на Интернет-страниците на съдилищата, съгласно чл. 64 от ЗСВ и в изпълнение на Графика на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа.

Извършвани са както ежемесечни проверки за навременното и пълно публикуване на актовете (Протокол 4/1.02.2011 г.), така и проверки по сигнал (Протокол 1/11.01.2011 г., 6/15.02.2011 г.). Давани са указания на съдилищата, че достъпът до публикуваните съдебни актове на Интернет страниците им трябва да бъде свободен и улеснен, да се преустанови практиката за изискване на регистрация за достъп до тези страници.

В изпълнение препоръките в доклада на Европейската комисия, Комисията предприе редица срещи с представители на неправителствената организация „Програмата за развитие на съдебната система” с цел унифициране на страниците на съдилищата и намиране на финансови средства.

През месец юли 2011 г. в Комисията беше получено Изследване на интернет-страниците на двайсет наблюдавани съдилища в Северна България по проект „Правосъдие близо до хората”, финансиран от Фондация „Америка за България”.¹

След като се запозна с него, Комисията констатира, че от анализа могат да се проследят много добри практики относно публикуването на информация за насрочени съдебни дела, публикуване на съдебни актовете, Закон за съдебните такси. Специално внимание е отделено на декларациите по ЗПУКИ. Разгледани и са коментирани всички рубрики, съдържащи се в страниците на съдилищата.

Във връзка с констатациите от Четвъртия мониторингов доклад за напредъка на България в областта на вътрешния ред и правосъдието и в изпълнение на Графика на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност, Комисията изиска от административните ръководители на апелативните, военните, административните, окръжните и районните съдилища регулярно да изпращат във Висшия съдебен съвет доклад-информация, относно:

- мерките, предприети за изпълнение изискванията на чл.

---

¹ http://ngo-rz.org/realize/prj_blizo_bg.pdf

64 от Закона за съдебната власт - НЕЗАБАВНО публикуване на съдебните актове на Интернет страницата на съответния съд;

- изпълнението на указанията, дадени от комисия ПКИТС за максимално опростен достъп до публикуваните актове, без необходимост от регистрация, потребителски имена и пароли;

- публикуването в стартовата Интернет страница на съда на указания за потребителите за начина за достъп до публикуваните съдебни актове;

- публикуването на Вътрешните правила за организацията на публикуване на съдебните актове на Интернет страницата на съда, с приложение - „снимки" (screenshot) от екраните на Интернет страницата на съда за пътя до публикуваните съдебни актове. Административните ръководители на окръжните съдилища да включат в доклада аналогични приложения за Интернет страниците на всички районни съдилища от съответната област.

През месец юни 2011 г. трима членове на Комисията: Радка Петрова, Мая Кипринска и Елена Митова участваха в конференция „Правосъдие близо до хората”, организирана съвместно със сдружение „Център на НПО в Разград” под егидата на Министъра на правосъдието Маргарита Попова.

Госпожа Радка Петрова представи обстойно дейността на Комисията. Със свое решение (Протокол 26/05.07.2011 г.) Комисията подкрепи представения “Доклад за напредъка на съда в Северна България” (<http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>).

2. Централен Уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове.

Централният Уеб базиран интерфейс за публикуване на

съдебните актове е създаден по проект “Обновени информационни системи за по-добро обслужване. Нормативна уредба на електронното правосъдие”, финансиран от Оперативна програма “Административен капацитет”, чрез Европейския социален фонд. Той е публичен и потребителите имат достъп до постановените съдебни актове.

Централният уеб базиран интерфейс дава възможност за визуализирането на актовете и свързани документи, постановени от всеки отделен съд, групирани по определени критерии, разширено търсене, включително пълнотекстово и вграждането на тази визуализация в интернет страниците на съответните съдилища.

Централният уеб базиран интерфейс може да се интегрира с портала на електронното правосъдие и позволява визуализацията на всички актове с преглед по категории и разширено търсене на портала на електронното правосъдие.

Първоначално в централния Уеб базиран интерфейс се публикуваха актове само от апелативните, окръжните и районни съдилища, които са бенефициенти на проекта. Комисията предприе действия (Протокол 7/24.02.2011 г., 12/23.03.2011 г.), с които актовете на административните и военните съдилища да се публикуват в Централния Уеб базиран интерфейс (Протокол 26/05.07.2011 г.).

През 2011 г. се промениха и допълниха някои от номенклатурите при електронния трансфер на информацията към Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове.

Комисия ПКИТС (Протокол 45/20.12.2011 г.) предложи

сключване на Договор за едногодишна поддръжка на Централния Уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове, която включва:

- профилактика на базата данни;
- преглед на системните лотове за проблеми;
- доработка на функционалността при промени в нормативната база или по искане на потребителите, съгласувано и одобрено от ВСС, както и други непредвидени дейности.

3. Автоматизирана информационна система „Бюра съдимост

И през 2011 г. продължиха дейностите за осигуряване на качествено обслужване на гражданите при издаване на свидетелства за съдимост и достъп на Прокуратурата до необходимите им справки за съдимост, във връзка с изпълнение на служебните задължения. Бяха уточнени с Прокуратурата вида на справките (Протокол 3/25.01.2011 г.) и се направи предложение пред Министерството на правосъдието за изменения в Наредба № 8 за функциите на Бюра съдимост и изменения в АИС “Бюра съдимост”, с цел достъп на прокуратурите до системата (Протокол 6/15.02.2011 г., 8/1.03.2011 г.).

Комисията изиска актуализирана справка от съдилищата, в които не са въведени бюлетините на осъжданите лица и причините за неизпълнението (Протокол 3/25.01.2011 г., 7/24.02.2011 г.). В резултат на предприетите мерки всички бюлетини на осъжданите лица са въведени в програмния продукт “Бюра съдимост” (Протокол 18/3.05.2011 г.).

Със свое решение Комисията задължи председателите на районните съдилищата на не осъждани лица да се издават незабавно свидетелства за съдимост, при явяване по месторождение. В останалите случаи, свидетелствата да се издават в съответствие с чл. 38 от Наредба № 8 от 26.02.2008 г. за функциите и организацията на дейността на бюрата за съдимост (Протокол 3/25.01.2011 г.).

Два пъти годишно, на основание чл. 4 от Наредба 14/18.11.2009 г., Висшият съдебен съвет изисква от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ актуални данни за българските граждани, необходими за нормалната работа на софтуера на „Бюра съдимост“.

4. Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

И през 2011 г. продължи работата на Междуведомствения съвет за развитието на ЕИСПП. Г-жа Радка Петрова и г-жа Мая Кипринска, като членове на съвета редовно участваха в заседанията му. На тях бяха обсъждани актуализации на стандартите на ЕИСПП (Протокол 9/9.03.2011 г.), план програма за довършване и пускане в експлоатация на ЕИСПП, оперативната съвместимост и информационна сигурност на системата, организационната, програмната и техническа схема за защита на ЕИСПП и свързаните с нея системи.

Съгласно дейност 6 на приетия План-програма за довършване и пускане в експлоатация на ЕИСПП, Висшият съдебен съвет трябва да осигури разработване на „Конвертори“ за предаване на данните от системите за управление на делата

в съдилищата към ядрото на ЕИСПП. Бяха направени предварителни проучвания на необходимите средства и време за разработване на „конверторите“, за което се проведеха срещи и преговори с разработчиците на системите за управление на делата (Протокол 1/11.01.2011 г., 7/24.02.2011 г.). Дейностите за осигуряване на предаването на данни от системите за управление на делата към ядрото на ЕИСПП са залегнали в проект на Прокуратурата по Оперативна програма “Административен капацитет” (Протокол 7/24.02.2011 г.).

Данните ще се предават от съдилищата към ЕИСПП по апелативните райони през апелативните съдилища, за което по Техническо задание на Висшият съдебен съвет и сключен договор беше разработена и тествана в реални условия специална програма (сървис) от "Декстро Груп Консорциум" (Протокол 15/12.04.2011 г.).

5. Изпращане на съобщения и призовки по електронен път

По предложение на Комисия „ПКИТС“, Висшият съдебен съвет (по Протокол 13/14.04.2011 г.) прие „Примерни правила за изпращане на съобщения и призовки чрез електронен пощенски адрес по реда на чл.42, ал.4 и сл. от ГПК”.

Комисия ПКИТС и работна група на свои заседания разгледаха възможностите за изпращането на съдебни призовки по електронен път. Прецени се, че е целесъобразно да се изпробва подобна технология за период от няколко месеца, при което по електронен път да се изпращат призовки до държавни институции.

В тази връзка (Протокол 43/06.12.2011 г.) бе изпратено писмо до Министъра на транспорта, информационните

технологии и съобщенията, с молба за разрешение използването на пощенския сървър на проекта за електронно управление, което ще се състои в:

- регистрация на поддомейн writ.egov.bg;
- регистрация на пощенски кутии на съдилищата и на държавните институции, изявили желание да получават призовките по електронен път.

Със свое решение (по Протокол 31/13.09.2011 г.) комисия ПКИТС задължава всички окръжни, районни и административни съдилища, да предоставят информация за всички правни субекти, с които са създали организация за изпращане на съобщения по електронен път. Административните ръководители на съдилищата ежемесечно, до 10-то число изпращат актуализирана информация на Висш съдебен съвет, при настъпили промени.

На 28.09.2011 г. в НИП се проведе Кръгла маса, посветена на перспективите пред електронното призоваване в българското съдопроизводство, по инициатива на ВКС. В дискусиата участваха 3 членове на Комисията, ръководителите на съдебната система, Министърът на правосъдието, Министърът на транспорта и съобщенията, представители на адвокатурата, нотариата, неправителствените организации. Беше решено да се създаде работна група по въпроса, като г-жа Костадинка Наумова представлява ВСС.

Висшият съдебен съвет обсъди случайното разпределение на съдебните дела на 11 октомври 2011 г.²

На открито съвместно заседание на комисия

---

² <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>

„Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” и Комисията за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората бяха обсъдени актуалното състояние и съществуващите проблеми на случайното разпределение на делата в органите на съдебната власт в България. В откритото заседание участваха магистрати от страната, представители на неправителствени организации, журналисти.

Беше представен обобщен аналитичен доклад на Инспектората към ВСС за извършени контролни проверки за прилагане на случайното разпределение.

6. Статистика

На свое заседание (Протокол № 4/01.02.2011 г.) комисията прие и беше публикувана на Интернет страницата на ВСС „Актуализирана справка за броя на магистратите по възрастови групи”.

Във връзка с възникналата необходимост от обобщена информация за използването на специални разузнавателни средства, Комисията прие (Протокол № 7/24.02.2011 г.) да се включи в шестмесечните отчети за дейността на окръжните и апелативните съдилища информация за дадените разрешения за използването на специални разузнавателни средства.

Комисията прие (Протокол № 15/12.04.2011 г.) и бяха публикувани обобщени статистически таблици за дейността на съдилищата за 2010 г.

На свое заседание (Протокол № 17/26.04.2011 г.) по искане на „Комисията за определяне на качествени показатели за натовареност на магистратите”, „КПКИТС” прие и изрази

становище по проекта на указания по приложението на разпоредбите на чл. 89 от Правилника за администрацията на районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища.

По предложение на комисия „ПКИТС“ Висшият съдебен съвет (Протокол № 20/09.06.2011 г.) прие Методика за статистическа отчетност, набор показатели и указания за тяхното изчисляване и Статистически отчетни форми за преглед и анализ на резултатите, изготвени в изпълнение на дейности 4.3. и 4.4. на проект № K09-15-4-C/23.07.2009 г. „Ефективност, отчетност и координация в съдебната система“ по Оперативна програма „Административен капацитет“.

По предложение на комисия „ПКИТС“ Висшият съдебен съвет (по Протокол 36/09.11.2011 г.) прие Доклад за дейността на апелативните, окръжните, административните, районните и военните съдилища през I-во полугодие на 2011 г. и Доклад за образуването, движението и приключването на преписките и делата в Прокуратурата на Република България за I-во полугодие на 2011 г.

През 2011 г. по искане на Министерство на правосъдието, Народното събрание и други държавни институции Комисията изготви и предостави справки с актуална статистическа информация от съдилищата.

7. Професионална квалификация

Въпросите свързани с професионалната квалификация на правоприлагащите органи представляват съществена част от предмета на дейност, както на комисията, така и на самия Висш съдебен съвет.

Като върховен орган, който управлява и администрира съдебната система, той приема по предложение на УС на НИП (Националния институт по правосъдие) Правилник за организацията и дейността на НИП и неговата администрация, членове на ВСС участват пряко в неговото управление, ВСС съгласува учебните програми на НИП, както и осигурява по бюджета на НИП средствата, необходими за провеждане на всички предвидени в закона обучения.

В светлината на изложеното, през 2011 г. Комисията прие програмата и календар на планираните обучения на НИП за 2011 г. и по нейно предложение Висшият съдебен съвет (Протокол № 32/13.10.2011 г.) съгласува новите програми на НИП за обучение на служителите в съдебната администрация в следните области:

- Съдебно сътрудничество по граждански дела.
- Съдебно сътрудничество по наказателни дела.

Предвид създаването на специализираните съдилища и прокуратури, и възникналата необходимост от организиране и провеждане на тематични обучения, Висшият съдебен съвет съгласува нова програма на НИП за „Обучение на новоназначени съдии в специализираните съдилища по наказателен процес”.

През изминалата година, обезпечаването на професионалната квалификация в органите на съдебната власт, е било осъществявано и по реда на други инициативи, освен провежданите от НИП.

Във връзка със развитието и цялостното довършване на ЕИСПП, чрез финансиране по ОП „Административен

капацитет”, Комисията е одобрила предложени курсове, предвиждащи целево обучение на експлоатираните екипи на ядрото и ведомствените автоматизирани информационни системи .

В практиката си Комисията често сътрудничи и взаимодейства с други комисии на ВСС. Пример в това отношение представлява съвместното решение на Комисията и на Комисията за професионална етика и превенция на корупцията (КПЕПК) да се предложи на НИП въвеждане като постоянна практика в обучението на съдии, прокурори и следователи във всеки обучителен курс да се планират минимум 4 часа обучение, съгласно правилата на Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

Междуинституционалното взаимодействие е намерило свой израз в предложението, направено от проф. Д-р Камен Веселинов – ректор на Техническия университет в гр.София относно създаване на нова магистърска програма „Киберсигурност” към Факултета по компютърни системи и управление. Комисията е изпратила това предложение до Главния прокурор, с оглед възможността Прокуратурата на Република България да представлява съдебната система в тази учебна инициатива.

Във връзка с внедряването и развитието на електронното призоваване, с решение на Комисията и по предложение на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията е одобрено посещение на председателя на Районен съд – гр. София в Австрия, Виена, който да обеме опит и да се запознае с доказалите се добри практики и възможности

в тази област.

Проява на сътрудничество и добро взаимодействие представлява участието на г-жа Мая Кипринска, член на Комисията, по покана на Джордж Маршал – България, в кръгла маса на тема „Мрежово общество за ново обществено съгласие“, в която същата взе активно участие и представи визията на ВСС в тази насока.

Висш съдебен съвет, като върховен орган на съдебната власт, е изцяло ангажиран с внедряването и развитието на електронното управление в България и в частност – в съдебната система. Тази негова позиция бе изразена на 12-тата Конференция по електронно управление, провела се на 10 и 11 март 2011 г., участие в която взеха членове и експерти на Комисията.

Изводите, които налагат резултатите от дейността на Комисията в тази сфера са, че и през изминалата година бяха успешно реализирани нормативно заложените функции на ВСС посредством неговия помощен орган в лицето на КПКИТС.

Образованието и професионалната квалификация на магистратите и съдебните служители следва да бъде един от основните приоритети при осъществяване на съдебната реформа.

Нарастващата необходимост от укрепване на професионалната квалификация на правоприлагащите органи, така че те в по-пълна степен да отговарят на обществените очаквания при осъществяване на правораздаването, предполага да се направят някои препоръки относно бъдещото развитие на тази дейност на Комисията.

В тази връзка, това върху което може да се наблегне през 2012 г. е да се засили сътрудничеството с неправителствения сектор, тъй като той предлага широки възможности, които могат да задоволяват част от потребностите на магистратите от професионални обучения.

Същевременно, за да се обезпечи тяхното качество, както и да се създадат гаранции за прозрачност и предотвратяване на злоупотреби, следва да се помисли в посока въвеждане на критерии и стандарти за компетентност и образователен ценз на съответните обучители, както и изискване за съгласуване/одобрение от ВСС при реализиране на проекти свързани с обучения, още повече, когато е предвидено партньорство с ВСС.

8. Оперативна програма “Административен капацитет”.

Съгласно Договор № 45-06-017/28.07.2010 г., по Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансиран от Европейския социален фонд и от държавния бюджет на Република България, Висшият съдебен съвет (по Протокол 11/23.03.2011 г.) прие разработената Информационната Стратегия на правораздавателните органи на Република България за периода 2011 - 2013 г.

Със свое решение (Протокол № 20/09.06.2011 г.) съветът прие:

- Стратегическите насоки за използването на видео-конференнтните връзки в съдебната система за разпити, експертизи, свидетелстване и представяне на веществени доказателства, Програма и бюджет за развитието на видео-конференнтните връзки в съдебната система и Насоки за

промяна на нормативната уредба, изготвени в изпълнение на дейност 3.7 на проект № K09-15-4-C/23.07.2009 г., Ефективност, отчетност и координация в съдебната система” по Оперативна програма „Административен капацитет”, като необходимите средства са заложи в бюджета на съдебната власт за 2012 г.

- План за действие на Информационната стратегия на правораздавателните органи на Република България за периода 2011-2013 г. и Прогнозен бюджет на плана за действие, изготвени в изпълнение на дейности 1.7 и 1.8. на проект № K09-15-4-C/23.07.2009 г., Ефективност, отчетност и координация в съдебната система” по Оперативна програма „Административен капацитет”, като необходимите средства са заложи в бюджета на съдебната власт за 2012 г.

По предложение на Комисията Висшият съдебен съвет (протокол № 37/17.11.2011 г.) взе решение да се организира и проведе процедура по възлагането на малка обществена поръчка, при условията на чл. 2, ал. 2, т. 2 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки за избор на изпълнител за подготовка на необходимите документи и проектни предложения за кандидатстването на Висшия съдебен съвет пред Министерство на финансите /МФ/ по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейски социален фонд, по подприоритет 1.5. „Прозрачна и ефективна съдебна система”, както и да подпише договори с избран/избраните изпълнител/изпълнители по следните теми:

- Обновяване на Автоматизираната информационна

система „Бюра съдимост“;

- Въвеждане на модерни, надеждни и ефикасни процедури за планиране и изпълнение на бюджета на съдебната власт.

След обсъждане на постъпили искания от съдилищата, комисията внесе във Висшият съдебен съвет предложения за кандидатстване по обявена процедура за подбор на проекти по Оперативна програма „Административен капацитет“, приоритетна ос II. Управление на човешки ресурси, подприоритет 2.4. Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси за Административен съд гр. Варна (Протокол № 16/05.05.2011 г.), Софийски окръжен съд и Административен съд гр. Добрич (Протокол 15/27.04.2011 г.), Районен съд гр. Варна, Окръжен съд гр. Разград и Окръжен съд гр. Пазарджик (Протокол 13/14.04.2011 г.).

По предложение на комисията, със свое решение (Протокол № 26/21.07.2011 г.), съветът прие, той да изпълнява функцията на национален координатор на системата за Европейски идентификатор на съдебната практика (ЕИСП/ЕCLI).

6. Съдебна администрация

Правомощията на комисия „Съдебна администрация“ (КСА) са определени в чл. 24 от Правилника за организация на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация.

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ДО СЪДЕБНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

През отчетната 2011 г. комисия „Съдебна администрация“

е провела 49 заседания като последователно прилагаше политика за целесъобразно разходване на бюджета на съдебната власт и в тази връзка прие и принципното решение, което ВСС одобри изцяло. Това е решението по протокол № 24/10.06.2009 г., изменено по протокол № 43/05.11.2009 г., което се прилагаше и през 2011 г., и с което „Указва на административните ръководители в органите на съдебната власт да не назначават съдебни служители на свободните щатни бройки без съгласието на Висшия съдебен съвет”.

Това решение изигра своята дисциплинираща роля и в резултат на строгото му прилагане бяха спестени значителни средства от бюджета на съдебната власт.

Във всяко заседание комисията е разглеждала конкретни предложения, и е изготвяла становища по прилагане на закона в отговор на много запитвания.

Беше приета Таблица на кодове на длъжности за магистрати и съдебни служители в органите на съдебната власт, съобразени с Националната класификация на професиите и длъжностите, в сила от 01.01.2011 г., както и утвърдените длъжностни наименования и кодове, включени в Националната класификация на професиите в сила от 30.05.2011 г.

ОПРЕДЕЛЯНЕ БРОЯ НА СЪДЕБНИТЕ СЛУЖИТЕЛИ

През 2011 г. комисията е разгледала всички постъпили искания от административните ръководители за определяне на щатни бройки. При разглеждане на предложенията за отпускане на нови щатни бройки за съдебни служители, комисията и през тази отчетна година е използвала критериите – натовареност на

съответния орган и съотношението на съдебни служители спрямо магистрати. Този принцип е следван принципно и спазван, поради което и голяма част от исканията са отхвърлени.

През 2011 г. по предложение на КСА са отпуснати нови 47 щатни бройки, в по-голямата си част за най-натоварените съдилища в страната – Върховен административен съд – 15 щ.бр., от които 14 щ.бр. за съдебни помощници и Софийски районен съд – 15 щ.бр., както и за Прокуратура на Република България – 12 щ.бр.

За осигуряване щата на Върховен административен съд, Софийски районен съд, Районен съд гр. Свиленград, Районен съд гр. Велико Търново, Окръжен съд гр. Разград, Административен съд София-град, комисията предложи и ВСС прие решения, с които намали щатната численост на апелативните съдилища в гр. София и гр. Велико Търново, Военно-апелативен съд – гр. София, военните съдилища в градовете: Пловдив, Сливен, Варна и Плевен, административните съдилища в градовете: Добрич, Разград, София-област, Велико Търново, Ловеч, Пазарджик, Благоевград, Русе, Смолян, Монтана, Търговище, Шумен, Кюстендил, Варна и Ямбол, както и в окръжен съд гр. Кърджали. С тези решения се запази общата щатна численост на съдебната администрация в органите на съдебната власт, което е особено важно предвид тежката икономическа криза в страната.

Във връзка с осигуряване на нормалното функциониране на администрацията на ВСС, съгласно чл. 30, ал. 3 от ЗСВ и с

оглед изпълнение на допълнителните задачи, възложени с новите правила в Закона за съдебната власт /в сила от 04.01.2011 г./, оптимизиране и усъвършенстване на дейностите, осъществявани от съдебните служители в АВСС и непрекъснато увеличаващия се обем работа, комисията предложи и ВСС прие да бъде направено преразпределение на свободните щатни бройки за съдебни служители в органите на съдебната власт и да бъде увеличена щатната численост на някои дирекция в АВСС.

Със свое решение Комисия „Съдебна администрация“ предложи на Висшия съдебен съвет да определи броя на съдебните служители за Специализираните съдилища и прокуратури.

Продължи и последователната политика на комисията да указва и подкрепя административните ръководители да трансформират длъжности в рамките на бюджетната сметка, с оглед оптимално използване на наличните кадри.

ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНКУРСИ ЗА НАЗНАЧАВАНЕ НА СЪДЕБНИ СЛУЖИТЕЛИ

Членове на КСА участваха и в провеждането на четири конкурса за назначаване на съдебни служители в администрацията на ВСС, както следва:

- конкурс за „главен експерт-компютърен специалист“ в отдел „Информационни технологии и комуникации“, дирекция „СДИТ“;
- конкурс за “младши експерт” в отдел “Съдебни кадри и статистика”, дирекция “СДИТ”;
- конкурс за “старши експерт” в отдел “Конкурси на

магистрати”, дирекция “СДИТ”;

- конкурс за „младши експерт” в отдел „Връзки с обществеността”, дирекция „Връзки с обществеността и протокол”

ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА СЪДЕБНИТЕ СЛУЖИТЕЛИ

Членове на комисия „Съдебна администрация” бяха определени за координатори по проект „Ръководство за успешно управление на съдилищата” във връзка с програмата „Съдилища-модели и съдилища-партньори” на Програма за развитие на съдебната система.

През м. април членовете на КСА участваха в среща със съдии от Административен съд – София-град във връзка с кадровата обеспеченост на съда.

По предложение на Главния секретар на ВСС беше проведена работна среща на съдебните администратори и административни секретари с членовете на комисии „Съдебна администрация” и „Бюджет и финанси” в Учебен център на ВКС в с. Лозенец през м. май.

С решение по протокол № 11 от 10.03.2009 г. комисия „Съдебна администрация” прие Програма за повишаване квалификацията на съдебните служители.

Част от мероприятията от обучителната програма бяха осъществени с помощта на Националния институт на правосъдието през 2011 г. Служители от АВСС участваха в семинар по ЗОП, организиран от „Лега-консулт” – водеща българска правна кантора и в Национална работна среща за изменение на ЗОП 2011 г., организирана от списание

„Обществени поръчки”, както и в 15 бр. обучителни семинари, проведени от Китов център ЕООД, Института на вътрешните одитори, Школата по публични финанси към Министерство на финансите и Център по европейско обучение - за обучение на одитори, юристи и счетоводители от АВСС.

7. Професионална етика и превенция на корупцията

Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” /КПЕПК/ при ВСС е провела 45 заседания.

КПЕПК осъществява своята дейност въз основа на Закона за съдебната власт /ЗСВ/, Правилника за организацията на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация /ПОДВССНА/, както и на Вътрешните правила за работа на Комисията, одобрени с нейно решение по протокол № 3 от 19.11.2007 г. и изменени и допълнени с решение по протокол № 49 от 29.11.2010 г. КПЕПК провежда редовни заседания всяка седмица. При необходимост заседава и повече от един път. Комисията се свиква на заседание от нейния председател или по искане на една трета от членовете ѝ.

С последните изменения в Закона за съдебната власт, в сила от 4 януари 2011 г. /ДВ., бр. № 1/2011 г./, комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” стана втората законово уредена постоянна комисия към ВСС.

I. Основен момент от дейността на Комисията през 2011 г. беше изпълнението на новите изисквания на ЗСВ:

Съгласно чл. 37, ал. 3 от ЗСВ комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” се състои от 10 членове. В

тази връзка с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 1 от 13.01.2011 г. е попълнен съставът на комисията. ВСС избира за нейни членове г-н Стефан Петров, г-жа Костадинка Наумова, г-жа Светла Данова, г-жа Радка Петрова и г-жа Цветанка Табанджова.

Функциите, задачите и правомощията на КПЕПК също намериха законова уредба в чл.39а от ЗСВ. Сред най-важните от тях е възможността Комисията да извършва проучвания, да събира необходимата информация и изготвя становище относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. Също да извършва проверки по сигнали за наличие на поведение, противоречащо на правилата за професионалната етика, като предоставя резултатите от тези проверки на Висшия съдебен съвет. Всички функции и правомощия на комисията са изчерпателно разписани в 9 точки на чл. 39а на ЗСВ.

Законова уредба получи и начинът, по който Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“ ще събира информация за нравствените качества на участниците в конкурсите, а именно чрез взаимодействие с местните комисии за професионална етика, както и с държавни, общински и неправителствени органи и организации.

Много интересна законова промяна бе създадена с разпоредбата на чл.39б от ЗСВ. Съгласно този текст във всички органи на съдебната власт се избират комисии по професионална етика. Такива комисии имаше и до тази законова промяна. Те бяха създадени с Кодекса за етично поведение на българските магистрати. Подобни структури не

съществуват в нито една от страните в Европейския съюз. Създадени експериментално като помощни органи на постоянната Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” на ВСС, те много бързо намериха своето място и с активна работа доказаха правото си на съществуване като необходими и полезни звена в съдебната система.

Това са комисии в състав от най-малко трима редовни и един резервен член, създадени във всички съдилища, прокуратури и следствени служби. Тези комисии бяха замислени и създадени с новия Етичен кодекс преди всичко като помощни органи по места на Етичната комисия към Висшия съдебен съвет. Наред с това, те трябваше да извършват проверки по сигнали на граждани или в средствата за масово осведомяване за неетично поведение на магистрати, да дават консултации по тълкуването и прилагането на Етичния кодекс, да неутрализират възникнали на лично или професионално основание конфликти между магистрати и др.

За краткото време от създаването им в голямата си част тези комисии развиха активна дейност и се доказаха като необходими и полезни структури. За това законодателят с последните изменения в Закона за съдебната власт, в сила от 4 януари 2011 г., уреди тяхното съществуване и функции и със самия закон. Нещо повече, на тези комисии се възложи и една друга, много важна задача – да подготвят становища за нравствените качества на магистратите, които участват в различни конкурси – за преместване; за повишаване в длъжност; за назначаване на ръководна длъжност и др. С това местните етични комисии започват да се утвърждават като

основни гаранти и двигатели по прилагането на етичните стандарти в живота и практиката на българските съдии, прокурори и следователи.

Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” при ВСС подготви проект на Правила за организацията и дейността на етичните комисии към органите на съдебната власт. Този проект беше изпратен на съществуващите към момента местни етични комисии за становище, бележки и предложения. След съобразяване на получените предложения, проекта беше приет с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 4/03.02.2011 г. Правилата за организацията и дейността на комисиите по професионална етика към органите на съдебната са изменени с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 15/27.04.2011 г. По тези правила в рамките на 3 месечния законов срок се сформираха местните етични комисии и се организира тяхната дейност.

С цел да уеднакви практиката при подготовката на становищата, които Етичните комисии на органите на съдебната власт ще изпращат на Комисията беше подготвен примерен образец на въпроси, отговорите на които следва да се съдържат в становищата, подготвяни от местните етични комисии при очертаване на нравствените качества на кандидатите в случаите, предвидени в ЗСВ. Същият е обсъден и приет с решение по протокол № 9/28.02.2011 г. от заседание на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията”.

Примерният образец на въпросите беше изпратен по електронната поща на комисиите по професионална етика в

органите на съдебната власт за ползване и евентуално изразяване на бележки и предложения.

В тази връзка важна законова промяна се съдържа и в новия начин, по който е уреден конкурса за младши съдии и младши прокурори, както и този за първоначално назначаване в органите на съдебната власт. Наред с професионалните качества вече ще се преценяват и нравствените качества на кандидатите. Така в новата разпоредба на чл. 186, ал.2 от ЗСВ е записано, че комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” представя на Висшия съдебен съвет информация за притежаваните нравствени качества от първите трима класирани за съответната свободна длъжност кандидати и изготвя становище за всеки кандидат. И по-нататък, че при вземане на решението си кой от тези трима кандидати да назначи на съответната свободна длъжност, Висшият съдебен съвет взема предвид и становището на Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията”.

Подобна е новата уредба и в конкурса за повишаване в длъжност, преместване на съдия, прокурор и следовател в органите на съдебната власт, както и при избор на административни ръководители.

Във всички тези случаи комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” на Висшия съдебен съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества от кандидатите и изготвя становище, което се взема предвид от Висшия съдебен съвет при съответното назначение. Когато изборът е за административен ръководител, становището на комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” се

предоставя и на кандидатите най-малко три дни преди събеседването, което Висшият съдебен съвет провежда с тях.

Посочените законови промени в сферата на професионалната етика могат да бъдат оценени като необходими и много полезни. Най-ценното в тях е, че след въвеждането на конкурсното начало, както и след въвеждане на оценката за професионалните качества на кандидатите, бе направена и следващата важна и необходима стъпка за въвеждане оценка и на нравствените качества на кандидатите при формиране решението на Висшия съдебен съвет за съответното назначение.

КПЕПК и комисиите за професионална етика към органите на съдебната власт осъществяват пряк и непосредствен контрол по прилагането и спазването на Кодекса за етично поведение на българските магистратите, който се приема като основен инструмент за утвърждаване на почтеност и морал в съдебната система.

II. Важен момент от дейността на Комисията е нейното взаимодействие с „Центъра за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност” (БОРКОР).

Разработването на антикорупционни мерки се извършва чрез множество специално за тези цел приспособени или разработени методи за анализ, които са подходящи за разкриване на слаби места в областта на корупцията, и заедно с приложението на корупционната формула позволяват разработването на ефективни интегрирани системи от мерки.

Концепцията на проекта предвижда постоянно и трайно сътрудничество между държавните институции, гражданското

общество, медиите и свободната икономика. Сътрудничеството се осъществява под формата на специално партньорство по проекта, при което партньорите подписват общ „етичен кодекс” и чрез писмено заявление се задължават активно да подкрепят БОРКОР.

Контролът и управлението на проекта подлежи на консултативен съвет (управителен комитет). Той представлява колегиален орган, който е съставен от високопоставени представители на парламента, правителството, правосъдието и избрани партньори по проекта.

В състава на Консултативния съвет, осъществяващ методическото ръководство на дейността на Центъра за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност към Министерския съвет са включени проф. д-р Анелия Мингова - представляващ Висш съдебен съвет и г-н Цони Цонев – председател на Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията”.

Превенцията и противодействието на корупцията не са само задачи на държавните институции, но също така и задачи на обществото като цяло. Активното включване на всички онези, които имат интерес от успеха на проекта, постига възможно най-голяма прозрачност и приемственост и създава най-добрите условия за изграждане на доверие между правителство и гражданско общество.

III. Други приоритети в дейността на Комисията през 2011 г. се изразяваха в:

1. Утвърждаване в ежедневието на магистратите, членовете на ВСС и инспекторите от Инспектората към ВСС на

Правилата за етично поведение, прогласени в Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

2. Срочно и качествено решаване и произнасяне по жалбите и сигналите на гражданите и юридическите лица.

3. Нарастване на приноса на инициативността на КПЕПК в различни форми на взаимодействие с държавни органи и неправителствени организации със задачи в борбата и превенцията на корупцията.

4. Реализирането на мерките и дейностите, заложи в Стратегията за борба с корупцията и Програмата за нейното изпълнение. В тази връзка КПЕПК съвместно с останалите комисии на ВСС изготви План – график по изпълнение на мерките, предвидени в Стратегията с конкретни отговорници и срокове за изпълнение на мерките заложи в Стратегията за превенция и борба с корупцията в съдебната система за периода 2011–2012 г., който е приет от ВСС с решение по протокол № 8 от 02.03.2011 г.

5. Самостоятелно и във взаимодействие с останалите постоянни комисии на ВСС, Комисията ползотворно участва в изпълнението на мерките по приетата от Министерски съвет Интегрирана стратегия за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност и разработения към нея План за действие за превенция и противодействие на организираната престъпност. КПЕПК е определила свои представители, които активно участват в срещите с представителите на отговорните за изпълнението на плана за действие институции, провеждащи се в Министерство на вътрешните работи.

Висшият съдебен съвет съвместно с Националния институт на правосъдието отново заложи като приоритетна мярка в актуализирания План за действие за превенция и противодействие на организираната престъпност провеждането на обучения на съдиите, прокурорите и следователите в Република България по правилата на Етичния кодекс на българските магистрати.

IV. През 2011 г. беше извършен одит от Сметна палата на дейността за превенция и борба с корупцията в съдебната система и Висшия съдебен съвет за периода от 01.01.2008 г. до 30.06.2010 г.

В резултат на извършения одит са дадени следните препоръки:

1. Да се обсъди необходимостта от Стратегия за превенция и борба с корупцията в съдебната система, предвид отговорностите на ВСС по реализацията на Стратегията за продължаване реформата на съдебната система в условията на пълноправно членство в Европейския съюз.

2. Да се изготви анализ на известните и възможни рискове/моделни на поведение и на факторите (външни и вътрешни), които обуславят прояви на корупционно/неетично поведение на магистрати с мерки за противодействие и се оповести на Интернет страницата на ВСС.

3. За повишаване ефективността на дейността по превенцията и борба с корупцията в съдебната система да се:

3.1. създаде специален ред и условия за подаване и регистриране на сигнали/жалби, съдържащи твърдения за корупция/корупционни прояви, с вменени конкретни задължения

и/или правомощия на отделни служители в съдебната система, ангажирани пряко или косвено при реализирането на процесите, свързани със събирането, съхраняването, използването и предоставянето на информация, при и/или по повод тези сигнали/жалби, както и за защита на лицата, които са ги подали;

3.2. създаде електронен адрес на Интернет страницата на ВСС за подаване на сигнали/жалби, съдържащи твърдения за корупция/корупционно поведение на магистрати;

3.3. ускори процесът по създаването на унифицираната система за приемане и обработване на жалби/сигнали за корупция в съдебната система.

V. И през 2011 г. съществена и основна дейност на Комисията бе разглеждането и решаването на жалби и сигнали от граждани и юридически лица, получени по пощата, по електронен път или пуснати в антикорупционните кутии, поставени в отделните звена на съдебната власт.

Продължи спазването на въведения диференциран подход при разглеждане на жалбите, чрез подреждането им по групи - общи сигнали, сигнали и жалби, съдържащи конкретни данни за корупционни прояви или корупционни практики, сигнали, съдържащи данни за нарушения на етичните правила от съдии, прокурори и следователи, сигнали, съдържащи данни за противоречива съдебна практика и последни - сигнали, съдържащи оплаквания по образуването, движението и спазването на сроковете по преписки и дела.

Основната част отново са подадени общи сигнали 767 броя, съдържащи оплаквания и недоволство от постановени

актове на съдии и прокурори и молби за преразглеждане и решаване на конкретни казуси.

След тях се подреждат сигналите, съдържащи оплаквания по образуването, движението и спазването на сроковете по преписки и дела – 34 броя. Тези сигнали се изпращаха на Инспектората към ВСС или на съответния административен ръководител за проверка като се следеше спазването на срока, в който следва да се извършват разпоредените проверки. Това доведе до бързина при изпращане на отговори до сигнализаторите.

Сигналите, съдържащи данни за противоречива практика, които за 2011 г. са само 5 на брой се препращаха до председателите на ВАС или ВКС съпроводени с кратко становище.

В някои от случаите по сигнали за нарушения на етичните правила, които за 2011 г. са 16 броя, Комисията извършваше лично проверки и изслушваше страните.

Прави впечатление, че през 2011 г. не е получен нито един сигнал, съдържащ конкретни данни за корупционни прояви или корупционни практики.

За периода 01 януари - 31 декември 2011 г. комисия “Професионална етика и превенция на корупцията” е разгледала 1346 бр. жалби от постъпилите общо 1390 бр. жалби. Разликата от новозаведените жалби и общо разгледаните жалби се получава, тъй като са останали да се разглеждат след 31.12.2011 г. Новите жалби са 940 броя, а свързаните с номера от минали години – 450 броя. Чрез антикорупционните кутии са получени 20 бр. жалби. 103 бр. от

решените жалби и сигнали са изпратени на административни ръководители на органи на съдебната власт за проверка и отговор, 34 броя са насочени по компетентност в Инспектората към ВСС, 10 броя са изпратени на Инспектората на Министъра на правосъдието по компетентност, 21 броя са препратени по компетентност на други комисии на ВСС, а на 575 жалбоподатели са изпратени уведомителни писма, че исканията им са извън компетентността на Комисията. В проведените 45 бр. заседания Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията” е изпратила по компетентност на съответните органи на съдебната власт 138 бр. жалби и за проверка и становище от съответните комисии по професионална етика 10 бр. от постъпилите жалби и сигнали.

Създадената през периода 2008 – 2011 г. трайна практика Комисията, след надлежно извършена проверка да внася предложения за образуване на дисциплинарни производства срещу магистрати, задържани след получени от тях парични суми без правно основание даде своя резултат. Този извод се налага, тъй като през 2011 г. не е внесено нито едно предложения от 5-ма членове на Комисията за образуване на дисциплинарни производства срещу магистрати. По наша преценка това е мярка с много висок превантивен ефект в борбата с корупцията в съдебната система.

В изпълнение на правомощията си по чл. 39а, ал. 1, т. 1 КПЕПК осъществява активно взаимодействие с Етичните комисии по места, както и с компетентните органи и институции, които оказват на комисията съдействие и й предоставят необходимата информация. В тази връзка през 2011 г. КПЕПК е

изготвила 217 бр. становища относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт.

VI. Основен момент от дейността на Комисията през 2011 г. бе самосезирането за всички случаи на съобщения в средствата за масово осведомяване, тогава когато се касае за прояви и действия на магистрати, нарушаващи етичните правила. Комисията е изслушала двама магистрата във връзка с подадени сигнали и публикации в медиите.

В търсене на превантивен ефект в борбата с корупцията в съдебната система и възвръщане доверието на гражданите Комисията продължи извършването на проверки на място или лично изслушване на сигнализатори, съответно ответници по сигнали, от КПЕПК при ВСС.

КПЕПК ще следва да завиши инициативността си през 2012 г. и в следните други направления:

- по – активно да събира и анализира информация за наличие на корупционни явления в органите на съдебната власт и да я предоставя на ВСС;

- да проявява по – голяма активност в подготовката на проекти на споразумения за съвместна дейност и обмен на информация с други държавни и обществени структури за противодействие на корупцията;

- повишаване на обществената оценка за ефективността на работата на магистратите и възвръщане доверието в съдебната система;

- създаване на ефективно действащи контролни механизми за установяване и санкциониране на злоупотребата

с правомощия и други форми на корупционно поведение от страна на магистрати;

- създаване на условия за активно участие на гражданите в предотвратяването и разкриването на корупционни практики в съдебната власт;

- при подготовка участието на ВСС в съвместни прояви с други държавни органи и юридически лица с нестопанска цел във връзка с проблемите на противодействие на корупцията в съдебната система.

8. Дисциплинарна дейност

През 2011 г. Комисия по дисциплинарните производства (КДП) е образувала 15 дисциплинарни производства срещу магистрати. отделно от това са разгледани 105 /стои пет/ дисциплинарни преписки.

Проведени са 44 заседания.

Основанията за налагане на дисциплинарни наказания съобразно внесените във ВСС предложения според вносителите могат да бъдат обобщени така:

Преобладават визирани нарушения, свързани със системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони, както и действия, неоправдано забавящи производството. На следващо място според вносителите, посочените магистрати са извършили нарушения, свързани с нарушаване на Кодекса за етично поведение на българските магистрати /КЕПБМ/ и/или уронване престижа на съдебната власт.

Приключени дисциплинарни производства по чл. 316 от ЗСВ през отчетния период са общо 21 /двадесет и едно/ дисциплинарни производства, образувани и през предходни периоди, като ВСС се е произнесъл по тях както следва:

- наложено наказание „забележка” – 3 /три/ дисциплинарни производства;

- наложено наказание „намаляване на трудовото възнаграждение” – 7 /седем/ дисциплинарни производства;

- наложено наказание „понижаване в ранг” – 1 /едно/ дисциплинарно производство;

- наложено наказание „освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител” – 1 /едно/ дисциплинарно производство;

- наложено наказание „дисциплинарно освобождаване от длъжност” – 4 /четири/ дисциплинарни производства;

- отхвърлени предложения за налагане на дисциплинарно наказание – 4 /четири/ дисциплинарни производства;

- прекратени дисциплинарни производства – 1 /едно/ дисциплинарно производство, поради прекратяване на трудовото правоотношение.

Наложени дисциплинарни наказания на основание чл. 311, ат. 1 от ЗСВ във връзка с чл. 308, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗСВ.

Разгледани са общо 13 /тринадесет/ заповеди за налагане на наказания „забележка” и „порицание”.

От тях ВСС е потвърдил 3 /три/ наложени наказания „забележка” и 5 /пет/ наложени наказания „порицание”. ВСС е

изменил 1 /една/ заповед за налагане на дисциплинарно наказание „порицание” в „забележка” и е отменил 3 /три/ наложени наказания „забележка”. Една заповед за налагане на дисциплинарно наказание „порицание” е изпратена за прилагане към дисциплинарно дело.

35 /тридесет и пет/ заповеди на административни ръководители за обръщане на внимание на магистрати.

Във връзка с предоставената законодателна възможност в чл. 326 от ЗСВ във Висшия съдебен съвет са постъпили 3 /три/ заповеди на административни ръководители за предсрочно заличаване на наложени дисциплинарни наказания „забележка” и „порицание” на магистрати.

Заповедите са приети за сведение от ВСС и приложени към кадровите досиета на магистратите.

9. Дейност по делата от особен съществен интерес

Комисията по изпълнение на мерките за организация на работата по делата с особен обществен интерес в органите на съдебната власт /КИМОРДООИ/ имаше неизменно през 2011 г. числен състав от 5 членове. Проведени са общо 39 заседания.

Делата с висок обществен интерес, наблюдавани от КИМОРДООИ са организирани в 3 списъка Към 31.12.2011 г. състоянието на наблюдаваните дела по всички списъци е както следва:

Списък № 1 – дела наблюдавани, както от ВСС, така и от ЕК съдържа 88 бр. дела. От тях 33 са досъдебни производства и 55 дела в съдебна фаза. Състоянието на делата в съдебна

фаза към края на 2011 г. е следното:

Приключени с присъда - 33 бр. (60%)

Прекратени и върнати за доразследване – 3 бр.

Висящи дела – 19 бр.

В **Списък № 2** са делата с висок обществен интерес по апелативни райони, включени въз основа на мониторинга на публикациите в пресата и предложени от административните ръководители по места. Към 31.12.2011г. броят на делата по **Списък № 2** е 521. **Приключените с присъда дела са 449 бр. (86%)**. Висящите дела са 72 бр. и са разпределени по апелативни райони както следва:

- Апелативен район София – 37 бр.
- Апелативен район Бургас – 9 бр.
- Апелативен район Велико Търново – 2 бр.
- Апелативен район Варна – 3 бр.
- Апелативен район Пловдив – 16 бр.
- Военно – апелативен – 5 бр.

В **Списък № 3** – са включени наблюдаваните дела с висок обществен интерес по чл. 321 от НК (организирана престъпна група). Броя на наблюдаваните дела е 91. **От тях приключени с присъда са 73 броя (80%)**. Висящите дела са 18 бр., разпределени, както следва:

- Апелативен район София – 8 бр.
- Апелативен район Бургас – 2 бр.
- Апелативен район Велико Търново – 1 бр.
- Апелативен район Варна – 1 бр.
- Апелативен район Пловдив – 6 бр.

През 2011 г. КИМОРДООИ извърши на място проверка на НОХД № 483/2011 г. по описа на Окръжен съд – Бургас – дело с висок обществен интерес срещу бившия кмет на Приморско Димитър Димитров. Повод за проверката бяха редица публикации в медиите, че делото се бави неоснователно. Проверката не констатира умишлено забавяне на процеса. Месец по-късно делото бе приключено с присъда.

През 2011 г. КИМОРДООИ продължи практиката проблемите по движението на делата с висок обществен интерес да са предмет на широка дискусия, обхващаща магистратите от всички апелативни райони. През пролетта и през есента бяха организирани съвместни съвещания и срещи с административни ръководители, съдии, прокурори и следователи от цялата страна.

През февруари и март 2011 г. КИМОРДООИ проведе съвместни съвещания със съдии, прокурори и следователи от всички апелативни съдебни райони в страната на тема “Обсъждане на проблемите, касаещи хода на наказателните дела с висок обществен интерес с оглед критериите за ефективност и справедливост на правораздаването”. В хода на съвещанията бяха обсъдени редица актуални въпроси, имащи отношение към оптимизиране хода на делата с висок обществен интерес. Това бях въпроси, свързани с прилагането в практиката на някои нови моменти в нормативната уредба на наказателния процес, както и проблеми, които традиционно оказват негативно влияние върху хода на делата, но все още не е постигнато преодоляването им, а именно:

1. Актуална оценка на практическото приложение на

разпоредбата на чл. 94, ал. 4 и 5 от НПК, отнасяща се до фигурата на резервния защитник в наказателния процес.

2. Прилагане в практиката на разпоредбата на чл. 281, ал. 4 от НПК./ прочитане на показанията на свидетеля/

3. Проблеми с болничните листове и медицинската документация.

4. Проблем със съдебно-медицинските експертизи.

5. Проблеми с вещите лица

6. Проблеми с призоваването

7. Състояние на проблема с връщането на делата

8. Въпроси, свързани с наказателната политика като цяло с оглед критериите “ефективност” и “справедливост” на наказателния процес.

В изпълнение на препоръките на ЕК, дадени на срещата през месец декември 2010 г., по време на съвещанията по апелативни райони КИМОРДООИ инициира дискусии и обсъждания с практикуващите магистрати, касаещи осъществяването на ефикасно и справедливо правосъдие в страната. Бяха обсъдени най-общо, а в някои случаи и конкретно, въпроси по общата наказателна политика в страната, спазването на волята на законодателя при определяне на вида и тежестта на наказанието за определени видове престъпления, възможността за създаването на стандарти за достатъчност на доказателствата в наказателния процес както и някои слабости и пропуски, които могат да бъдат преодолен с подобряване организацията на работата. Бяха дискутирани и актуални въпроси, касаещи множеството присъди «лишаване от свобода условно» по отношение на едно

и също лице, множеството нерешени «висящи» дела по отношение на едни и същи лица, както и фактът, че подобни лица в резултат на неадекватната наказателна политика, продължават да извършват тежки престъпления. Практикуващите магистрати обърнаха внимание и на налагането на извънредно леки наказания за извършени тежки престъпления, което е в противоречие с волята на законодателя и обезсмисля ролята на генералната и личната превенция. Акцентирано беше и върху приложението на мярката за неотклонение «задържане под стража», не само като мярка осигуряваща нормалния ход на наказателното производство, но и като такава, която има подчертано превантивен характер по отношение на лицата, извършили тежки престъпления по дела с висок обществен интерес. Описаните явления нанасят тежки поражения върху правосъзнанието на гражданите и създават убеденост за липса на справедливост.

Известно е, че ВСС няма компетентност и правомощия да се намесва в работата на съда по същество наделата. С обсъждането на посочените въпроси за ефективността и справедливостта на правораздаването в съдебната система обаче, ВСС даде своя принос в широката обществена дискусия по тази тема.

През месец ноември 2011 г. КИМОРДООИ проведе вторите годишни съвещания с административните ръководители и магистрати от всички апелативни райони в страната. Тема на съвещанията бе «Анализ на повтарящи се проблеми, свързани с хода на делата с особен обществен

интерес”. Констатирано бе преодоляване на голяма част от затормозяващите процеса фактори и основно бяха обсъдени три въпроса, отнасящи се до неоснователното забавяне на делата. Това бяха:

1. Продължаващ мониторинг на практическото приложение на разпоредбата на чл. 94, ал. 4 и 5 от НПК, отнасяща се до фигурата на резервния защитник в наказателния процес.

2. Проблеми с болничните листове и медицинската документация.

3. Проблеми с вещите лица и експертизите.

В резултат на проведените срещи и направените анализи се очертаха редица предложения на действащите магистрати за промени в законодателството, които ще доведат до разрешаване на констатирани в практиката проблеми. Предстои тези предложения да бъдат обобщени и представени на Министерството на правосъдието с оглед неговата законодателна инициатива. Ще бъде изготвен и пакет от организационни мерки, които ВСС да препоръча на административните ръководители с оглед преодоляване на констатирани слабости.

В хода на дискусиите по апелативни райони бяха констатирани трудности в практическото приложение на утвърдения от министерствата на правосъдието и здравеопазването образец на медицинско удостоверение, което следва да бъде представяно пред разследващите органи и органите на съдебната власт. Действащите магистрати от цялата страна се обединиха категорично около оценката, че

тези медицински формуляри са крайно неудобни и трудно приложими. Във връзка с това КИМОРДООИ проведе среща със заместник-министъра на здравеопазването д-р Кирил Добрев. На срещата бяха очертани констатираните проблеми и бяха направени някои предложения за начина, по който те биха могли да бъдат решени. Бе определена работна група от представители на ВСС и министерствата на здравеопазването и правосъдието, която да намери оптималния изход от създадалата се ситуация.

В заключение въз основа на работата си през отчетния период КИМОРДООИ направи следните изводи :

1. В резултат на мониторинга на КИМОРДООИ, както и на усилията на административните ръководители и магистратите по места се отчита чувствителен напредък по отношение на бързината на наказателното производство по дела с особен обществен интерес. Повишава се и процентът на приключилите с присъда дела по всички списъци. Тази тенденция бе отбелязана и от Европейската комисия, която в рамките на Доклада относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка от 20.07.2011 г. оцени положително работата на ВСС в частта, отнасяща се до дейността на Комисията, като подчерта, че осъществяваният мониторинг на делата с висок обществен интерес „има видим ефект”.

2. Срещите на членове на ВСС с действащи магистрати от страната са плодотворни, полезни и за двете страни и дават възможност да бъдат поставяни и решавани редица наболели въпроси, касаещи не само хода на производството, но и

работата на съдебните органи въобще. Тази положителна практика дава своите добри резултати, отчетени и от Европейската комисия в доклада ѝ от 20 юли 2011 г. Тя беше наложена през последните 3 години от първия постоянно действащ ВСС и трябва да се утвърди като основна задача и задължителна дейност на този орган въобще.

3. Въпреки констатирания напредък, все още съществуват редица фактори, затормозяващи процеса. Необходимо е КИМОРДООИ да продължи да работи задълбочено в посока преодоляване на тези фактори, като при необходимост да осъществява взаимодействие с други институции, извън съдебната система с оглед намиране на ефективни начини за решаване на съществуващите проблеми.

10. Установяване и предотвратяване на конфликт на интереси

През 2011 г. Комисията за установяване и предотвратяване на конфликт на интереси при ВСС е провела 45 редовни и две извънредни заседания. Комисията е приела и обработила 283 декларации по чл. 12 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, подадени от съдии, прокурори и следователи. Декларациите са заведени с входящ номер в автоматизираната деловодна система на ВСС, отразени са в създадения регистър и са обявени на интернет страницата на Висшия съдебен съвет съгласно законовото изискване за тяхната публичност.

През 2011 г. до Висшия съдебен съвет са подадени осем

сигнала за установяване на конфликт на интереси или несъвместимост по отношение на магистрати и един сигнал, който не се отнася до дейността на съдия, прокурор или следовател.

Съгласно измененията и допълненията на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ДВ, бр. 97/2010 г.) от 01.01.2011 г. конфликтът на интереси за лицата, заемащи публични длъжности, се установява от Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, която е независим орган. До нейното сформирание, на основание § 24, ал. 3 от ПЗР към ЗИДЗПРКИ (ДВ, бр.97/2010 г., в сила от 10.12.2010 г.), комисията на Висшия съдебен съвет е разглеждала постъпилите във ВСС сигнали, като след запознаване с изложеното и приложените към тях материали е счела, че същите не съдържат данни и твърдения за наличие на частен интерес по отношение на магистрати по конкретен повод, въз основа на които да се извърши проверка.

Подадените във Висшия съдебен съвет след 01.04.2011 г. три сигнала и едно искане по смисъла на чл. 19, ал. 2 от ЗПУКИ за извършване на проверка за установяване на конфликт на интереси са препратени на независимата Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси по компетентност.

По препратеното искане от магистрат по смисъла на чл. 19, ал. 2 независимата Комисия е образувала проверка и с решение № 1 от 25.08.2011 г. се е произнесла, че не установява конфликт на интереси по отношение на извършени от този магистрат действия във връзка с изпълнение на служебните му

задължения.

С решение № 1 по т. 3 от протокол от заседание от 15.12.2011 г. независимата Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт се произнесла, че не допуска за разглеждане по същество единия от препратените ѝ по компетентност сигнали и прекратява производството по същия.

Относно останалите препратени до независимата Комисия сигнали във ВСС все още не е постъпила информация за резултатите от работата на комисията по тях.

От изложеното в подадените във ВСС сигнали и въз основа на решенията на независимата Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси може да се потвърди направения през предходните отчетни периоди извод, че сигнали се подават предимно от страни по дела срещу магистрати, които разглеждат техни спорове. В повечето от случаите не се излагат конкретни факти за наличие на частен интерес по конкретен повод по смисъла на чл. 2 от ЗПУКИ, а се изнасят данни за приятелски и роднински връзки на магистрати и свързани с тях лица по смисъла на § 1 на Допълнителната разпоредба към ЗПРКИ.

От отчетните данни може да се направи извода, че в резултат на установените практики в работата на комисията съдиите, прокурорите и следователите в органите на съдебната власт изпълняват своевременно и правилно задълженията си за деклариране на несъвместимост и частни интереси съгласно Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

11. Изпълнение на Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа

Комисията е провела 19 заседания.

Тази постоянна комисия към ВСС има изключително важни организационни функции, тъй като анализира Графика за неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт, допълващи Плана за действие по показателите за напредъка в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност.

Комисията се председателства от проф. Анелия Мингова, представляващ ВСС, и в работата на Комисията участват: председателите на ВКС, ВАС и Главният прокурор, председателите на всички комисии към ВСС, Главният инспектор на Инспектората към ВСС, Директорът на Националния институт по правосъдие. Този формат спомага за бързина и оперативност при изпълнението на дейностите, които се отнасят до тези институции, залегнали в Графика, с цел постигане на очаквания ефект.

Комисията прави задълбочен анализ на всеки доклад на европейската комисия, след което актуализира мерките в Графика, който се приема от Министерския съвет.

Комисията организира и подготвя ежемесечен отчет за дирекция „Механизъм за сътрудничество и оценка“ в Министерството на правосъдието на Република България.

Комисията организира, съгласува, анализира и обобщава отговорите на Въпросниците на Европейската комисия, които предшестват докладите на ЕК.

Комисията организира участието на членове на ВСС и подготвя материали за мисиите на Европейската комисия у нас, които се провеждат два пъти годишно във ВСС.

През 2011 г. Комисията акцентира в работата си на аналитичната дейност, като си даваше ясна представа, че тя е от особено значение за укрепване на управленския капацитет на ВСС, както и вземане на правилни управленски решения. Комисията инициира и възложи изготвяне на анализи, например – на резултатите от извършените планови проверки, дадените препоръки и тяхното изпълнение, последващи действия по препоръките по граждански, търговски и наказателни дела в съдилищата в Софийски апелативен район; анализ на резултатите от извършените планови проверки, дадените препоръки, тяхното изпълнение и последващи действия по препоръките на Районна прокуратура София, Софийски районен съд и Софийски градски съд; обобщен доклад – Анализ на всички апелативни райони за цялостното състояние на съдебната система въз основа на извършени контролни проверки и тематични проверки за противоречива съдебна практика – за 2010 г.

В изпълнение на заложените мерки в Графика, комисията препоръча провеждане и организиране на срещи по апелативни съдебни райони със съдии, прокурори и следователи по предварително формулирани концептуални въпроси, свързани с бързината и ефективността на правосъдието. След тези срещи Комисията разгледа Анализа на резултатите от действието на приетия Механизъм за контрол и отчетност на движението на делата от особен обществен интерес.

Организационните мерки на тази Комисия бяха оценени и в докладите на Европейската комисия чрез постигнатите резултати на Комисията по изпълнение на мерките за организацията на работата по делата с особен обществен интерес /КИМОРДООИ/, както и на Комисията за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората към ВСС /КИАПДП/.

Комисията успя да осъществи и през 2011 г. координацията между различните институции, да направи заседанията в място за генериране на идеи, които винаги бяха обвързани и изпълнявани в определени срокове.

През 2011 г. Комисията организираше и подпомагаше участието на членове на ВСС в различни форуми, провеждани с участието на неправителствени организации по различни теми, касаещи съдебната реформа. Тази своя дейност Комисията също смята за особено важна, с оглед развитието на съдебната реформа и прозрачността в работата на съдебните органи. В тази насока, както и с изпълнение на мерките от Графика до м.юли 2012 г. ще продължи да работи Комисията и през 2012 г.

12. Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт

През 2011 г. Комисията по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт /Комисията/ е провела 16 броя заседания.

Комисията е създадена като временна комисия с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 36 от 06.10.2010 г., на

основание чл. 18, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на ВСС и неговата администрация. Със същото решение е определен и съставът на комисията, като за председател е избрана г-жа Капка Костова, а за членове – г-жа Костадинка Наумова, г-н Георги Шопов, г-н Вельо Велев и г-н Стефан Петров. С решение на ВСС по протокол № 22 от заседание на Висшия съдебен съвет, проведено на 23.06.2011 г. за член на Комисията на мястото на г-жа Капка Костова е определена г-жа Цветанка Табанджова, а с решение по протокол № 29 от 19.09.2011 г. на мястото на г-н Стефан Петров е избран г-н Кирил Гогев. С решение по протокол № 6 от 13.07.2011 г. членовете на Комисията единодушно избраха г-жа Цветанка Табанджова за председател.

Комисията осъществява своята дейност на основание Закона за съдебната власт, Правилника за организацията на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация /ПОДВССНА/, както и на Вътрешните правила за работа на Комисията, утвърдени с нейно решение по протокол № 2 от 08.11.2010 г.

Комисията е утвърдена като постоянна с влизането в сила от 08.11.2011 г. на новия ПОДВССНА, на основание чл. 17, т. 12 от същия. Функциите, задачите и правомощията на Комисията са нормативно уредени в чл. 31 от ПОДВССНА, като сред тях най-важните са:

1. Изготвя и предлага на ВСС да приеме показатели и правила за оценка на товареността на органите на съдебната власт;

2. На база обобщената статистическа информация за

дейността на органите на съдебната власт ежегодно анализира и отчита степента на натовареност на органите на съдебната власт;

3. Съобразно отчетената степен на натовареност на органите на съдебната власт предлага на ВСС създаване или закриване на съдилища, промяна на съдебните райони и седалищата на съдилищата.

Още на първото си заседание, Комисията определи работна група от експерти, които да подпомагат работата ѝ и да участват в изработването на правила за отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт. Поставените задачи на експертите бяха следните:

1. Изследване и анализ на коректността на статистическите отчети и уеднаквяване на практиката. Предложения за евентуални промени и допълнителни указания във връзка с Правилника за администрация в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища.

2. Изследване натовареността на съдилищата и отделно индивидуалната натовареност на съдиите.

3. Действия за прехвърляне на незаети щатни бройки от съдилищата с по-малка от средната натовареност на съдилища с по-висока натовареност.

На свое заседание от 10 май 2011 г. Комисията одобри УКАЗАНИЯ по приложението на разпоредбите на чл. 89 от Правилника за администрацията на районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища. Указанията бяха публикувани на сайта на Висшия съдебен

съвет и бяха изпратени на органите на съдебната власт.

През месец юни 2011 г. Комисията одобри проект на Методология за определяне на норма за натовареност на съдилищата и я изпрати до органите на съдебната власт за експертни становища по проекта. Получените становища бяха обобщени от експертите към Комисията и обсъдени и приети на нейно заседание от 16 юни 2011 г., на което заседание бяха приети и критерии за отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт, както следва:

- натовареност по постъпления дела;
- обща натовареност на съответния район;
- натовареност на съответния съдебен орган;
- натовареност на съответния магистрат;
- съпоставимостта между последните две;
- натовареност по брой свършени дела.

Съставът на експертите за подпомагане работата на Комисията бе допълнен с представители на Върховния административен съд, Върховния касационен съд, експерти от сектор „Информация и анализ” в отдел „Информация, анализ и методическо ръководство” на ВКП и представители на съсловните организации на съдиите, прокурорите и следователите. Обобщените предложения бяха изпратени на работната група за запознаване и становище.

В следващите месеци, в непрекъснато взаимодействие с работната група, Комисията и нейните експерти подготвиха проект на Правила за отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт и индивидуалната натовареност на магистратите, който с решение от 09.11.2011 г. бе изпратен

на експертите от работната група с молба до 16.11.2011 г. да изразят становище по заложените критерии и показатели. Проектът на Правилата бе изпратен и на всички административни ръководители на апелативните, административните, окръжните, военните и районни съдилища и съответните прокуратури за обсъждане и изразяване на становище.

В определения срок във ВСС постъпиха становища от органи на съдебната власт от цялата страна, подробно изброени в съобщение на Комисията, поместено на страницата на ВСС.

Комисията обсъди и обобщи всички получени становища и взе решение да проведе на 07.12.2011 г. заседание, на което поканени да участват бяха всички членове на работната група от експерти, определени за подпомагане работата на Комисията в изработването на Правила за отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт, като на всички предварително бяха предоставени обобщените становища. На заседанието се проведе задълбочено обсъждане на получените по проекта предложения, като всички присъстващи се обединиха около изразеното становище, че разпределението на делата и преписките и регулирането на индивидуалната натовареност на магистратите е задължение и отговорност на административните ръководители на съответните органи на съдебната власт, както и че отчитането на фактическата и правната сложност на делата чрез предварително заложените коефициенти, както и коригиращи такива след приключването им в съответната инстанция ще бъде субективно и ще изисква

натоварване на ръководителите, магистратите и техническия персонал с огромна допълнителна дейност, в резултат на която не би се стигнало до по-обективно отчитане на натовареността.

Комисията и присъстващите на заседанието магистрати се обединиха около становището, че най-достоверен и неутрален показател за оценка на натовареността на съдебните органи трябва да бъде средно необходимото време за разглеждане и решаване на определени групи дела, определени на база процесуални закони и процесуални действия, които се извършват по съответните групи дела.

Комисията взе решение, с което определи своята окончателна задача - да отчита степента на натовареност в отделните звена на органите на съдебната власт по нива. Създадена бе работна група за работа по нива – районно, окръжно, апелативно, административни съдилища, прокуратура и следствие. Комисията възложи на работната група да подготви рамката на проект за правила за отчитане натовареността на съответните органи на съдебната власт по нива и ги представи за обсъждане на заседанието на комисията през втората половина на януари 2012 г.

Във връзка с постъпило предложение за промяна границите на съдебен район гр. София с решение по т. 19.1 по протокол № 24 от проведено заседание на 07.07.2011 г. Висшият съдебен съвет реши предложението да се изпрати на Министерски съвет, Министерство на правосъдието, Министерство на вътрешните работи, Министерство на финансите, административните ръководители на съответните заинтересовани органи на съдебната власт и кметства, за

становище в срок до 30.09.2011 г.

Постъпилите становища по предложението бяха обобщени от Комисията във вид на таблица, в която са посочени вносителя, изразеното становище и кратки мотиви и ще бъдат внесени за разглеждане на заседание на Висшия съдебен съвет.

13. Изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората при ВСС

Основните приоритети в дейността на Комисията за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората при Висшия съдебен съвет /КИАПДП/ през 2011 г. се изразяваха в:

1. Разглеждане на актовете с резултати от планови, тематични и контролни проверки извършени от Инспектората към ВСС на базата на които впоследствие КИАПДП изготвяше анализи на обобщените резултати от извършените проверки, дадените препоръки и тяхното изпълнение.

2. Извършване на проверки в органи на съдебната власт.

3. Нарастване приноса и инициативността на КИАПД в различни форми на взаимодействие с Инспектората към ВСС и органите на съдебната власт.

4. Изпълнение на дейностите, заложи в Графика на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност.

През 2011 г. Комисията е провела 13 заседания.

През отчетната 2011г. в КИАПДП са постъпили, разгледани и анализирани 92 (деветдесет и два) акта с резултати от извършени проверки на ИВСС.

С оглед функциите на КИАПД заложените във Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисията изготвя анализи на обобщените резултати от проверките на ИВСС, след разглеждане и изследване на постъпилите актовете на ИВСС, Комисията е изготвила 6 (шест) анализа на обобщените резултати по граждански, търговски дела и за работата на прокуратурите и следствените служби по наказателни такива. Изготвените анализи са били приети с решения на ВСС по протоколи № 16/05.05.2011 г., № 25/14.07.2011 г., № 34/27.10.2011 г. и № 43/22.12.2011 г. Анализите са били публикувани на интернет сайта на ВСС и са изпратени на административните ръководители на проверяваните съдилища, прокуратури и следствени служби. В анализите КИАПДП прави изводи за работата на проверяваните съдилища и прокуратури, констатира положителните и негативните такива и на база тях дава препоръки, предложения за мерки и последващи действия по констатациите. В горе цитираните анализи изготвени от КИАПДП и приети от ВСС са констатирани допусканите еднотипни слабости в работата на съдебните органи от всички апелативни райони. Целта на Анализите е след изпълнение на препоръките, от административните ръководители на проверяваните съдилища, да се осигури и гарантира в условията на прозрачна съдебна система и защита на обществения интерес, стабилност и устойчивост в

администрирането на правосъдието, което да доведе до подобряване на отношението към работата на цялата съдебна система за постигане на едно качествено и бързо правораздаване. Отчита се, че чрез изготвените анализи от КИАПДП е постигнат общ дисциплиниращ ефект по отношение на бързината, прозрачността и уеднаквяването на съдебната практика.

В резултат на изготвените анализи, дадените в тях препоръки, предложения за мерки и последващи действия се осъществява обратна връзка и има чуваемост между ВСС и органите на съдебната власт. Доказателство за това са получените доклади и становища от административните ръководители на множество съдебни органи, в които ни уведомяват за предприетите от тях мерки и ефекта от тях. Такива например са доклада от районния прокурор на Софийска районна прокуратура и становищата от съдиите от Окръжен съд гр. Разград и Районен съд Горна Оряховица с приложени справки относно предприети мерки във връзка с изложеното в анализите. Административните ръководители са провели общи събрания, на които са обсъдили всички препоръки, издали са съответни заповеди и впоследствие отчитат дисциплиниращия ефект върху работата на всички съдии и прокурори, повишаване бързината за разглеждане на делата и положителното отражение върху работата на поверените им структури като цяло.

Във връзка с правомощията на КИАПДП да извършва проверки в органите на съдебната власт и вследствие на редица повдигнати въпроси от различни съдилища в страната

както и от медийни публикации КИАПДП съвместно с комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” е извършила проверки в различни органи на съдебната власт относно приложението на принципа на случайното разпределение на делата. След извършените проверки и прието решение по протокол № 28 от 19.07.2011 г. от заседание на комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” на 11.10.2011 г. бе проведено съвместно заседание на Комисия за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората на Висшия съдебен съвет при Висшия съдебен съвет и комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика”. На заседанието присъстваха магистрати от цялата страна, представители на неправителствени организации и журналисти.

Присъстващите бяха запознати с Обобщения аналитичен доклад за всички апелативни райони въз основа на контролните проверки за изпълнение на препоръките на инспектората към ВСС относно случайното разпределение на делата, реда и начина за използване на софтуера за случайно разпределение на делата в институциите на съдебната власт, както и с алгоритъма на работа на софтуера за случайно разпределение на делата. Магистратите запознаха присъстващите с мониторинга на случайното разпределение на делата. Обсъдиха се различни проблеми и начините за преодоляването им. Взе се решение да се проведат подобни заседания по апелативни райони, за да се споделят и усъвършенстват добрите практики по прилагането на чл. 9 от ЗСВ.

Наложеният извод от проведената среща е, че принципът на разпределение на делата поставя началото на прозрачно и обективно съдопроизводство, той е и гаранция за независимостта на магистратите и гаранция, че страните в производството ще получат процес разгледан безпристрастно, обективно и прозрачно. Очерта се и заключението, че програмните продукти за разпределението на делата са оптимизирани в максимална степен, а с приетата от КПКИТС Инструкция за организацията и реда за използване на програмните продукти за разпределение на делата и преписките в съдилищата и прокуратурите на случаен принцип е създадена рамката, която следва да се спазва при прилагането им – използваните програмни продукти, лицата, извършващи разпределението и утвърждаване на Вътрешни правила от административните ръководители, с които да се уредят всички отклонения от приложението на принципа.

В изпълнение на дейностите, заложи в Графика на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност и касаещи Комисията за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на Инспектората на Висш съдебен съвет при Висшия съдебен съвет същата е изготвила и приела три Анализа на обобщените резултати от извършените планови проверки, дадените препоръки и тяхното изпълнение и последващите действия по препоръките на ИВСС. Първият от тях анализира гражданските и търговските дела в Апелативен съдебен район – София,

вторият гражданските и търговските дела в Софийски градски съд и Софийски районен съд, а в третият преписките и делата в Софийска градска прокуратура и Софийска районна прокуратура. Предвид мерките заложи в Графика Комисията е изготвила и приела и Обобщен аналитичен доклад за всички апелативни райони въз основа на контролните проверки за изпълнение на препоръките на Инспектората към ВСС. Трите Анализа и Обобщения аналитичен доклад са приети с решения на Висшия съдебен съвет.

През м. март 2011 г. бе изготвен План - график с конкретни отговорници и срокове за изпълнение на мерките заложи в Стратегията за борба с корупцията в съдебната система за периода 2011 – 2012 г. Същият бе приет с решение на Висш съдебен съвет по протокол № 8 от 02.03.2011 г. В Плана КИАПДП е натоварена с отговорността за извършването на периодични проверки относно спазването на чл.9 от ЗСВ в органите на съдебната власт, като срокът за изпълнението на тази задача пред Комисията е постоянен.

След последното изменение на Правилника за организация на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация КИАПДП вече е утвърдена като постоянна такава. Това засилва отговорността и очакванията към нея. През 2011 г. бе извършен одит от Сметна палата на дейността за превенция и борба с корупцията в съдебната система и ВСС. В изготвения одитен доклад е засегната и дейността на Комисията, като е отчетено ползотворното сътрудничество между ВСС и ИВСС, посредством нея. Същата тенденция е отчетена и от ИВСС в техния отчет за 2010 г., като е споменато,

че „За разлика от предходните периоди, вече може да се даде оценка за много добро взаимодействие между ВСС и ИВСС, което стана възможно след въвеждането на един нов механизъм за пряко взаимодействие между двата органа - създаването на Комисия към ВСС за изготвяне на анализ и последващи действия по препоръките на ИВСС.“. В потвърждение на всичко изложено Комисията в началото на м. януари 2012 г. прие на свое заседание Анализ на съвместната дейност на КИАПДП и Инспектората към Висшия съдебен съвет.

III. ДЕЙНОСТ НА ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

През 2011 г. се отбеляза четвъртата година от дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Избрани на 19.12.2007 г. Главният инспектор и инспекторите конституираха Инспектората на 16.01.2008 г. Създаването му е резултат от усилията на държавата и европейската общност за осъществяване на реформата в съдебната система, чиято дейност от своя страна е гарант за утвърждаване на законността във всяка демокрация.

В докладите на Европейската комисия за напредъка на България работата на Инспектората се оценява положително.

1. Комплексни планови проверки по административни дела.

Проведени са в административните съдилища в четири съдебни органа:

- Административен съд София-град;
- Административен съд - Варна;
- Административен съд - Бургас;
- Административен съд - Велико Търново

2. Комплексни планови проверки в органите на прокуратурата

Направена е 1 планова проверка в Апелативна прокуратура - София

3. Комплексни планови проверки по наказателни дела

3.1. Извършена е комплексна планова проверка в Районен съд - Шумен и Окръжен съд - Шумен.

3.2. Извършена е една проверка по самосезиране в СГС - Наказателно отделение.

На основание на Заповед № СС-01-3/14.06.2011 г. на Главния инспектор, във връзка с публикации в средствата за масова информация и сигнали, постъпили в Инспектората към ВСС, се извърши проверка на

Софийски градски съд, Наказателно отделение за периода от 01.01.2010 г. до 30.06.2011 г. и със задача „Спазването на сроковете по НПК“.

За проверявания период Наказателно отделение на Софийски градски съд е работило в състав от 35 първоинстанционни и 17 въззивни състава. Заместник - административен ръководител на СГС и председател на Наказателно отделение към момента на проверката е съдия Величка Цанова. За периода са извършени промени на титулярите на 5 (пет) първоинстанционни състава, посочени поименно в акта на проверяващия екип.

За пореден път се констатира обезпокоителната тенденция за неспазване на законоустановени срокове от едни и същи съдии при изготвянето на съдебните актове.

Този факт е установен и коментиран при предходни проверки - в доклада на Апелативен съд - гр. София за извършена проверка на СГС за периода 2008 г. - 30.09.2009 г. и в Акта по Заповед № 108/20.04.2010 г. на главния инспектор на ИВСС. Следователно, неспазването на сроковете по чл. 308 и чл. 340, ал. 1 от НПК не е ново явление за Наказателното отделение на СГС. Независимо от мерките, предприемани според ръководството на съда за преодоляване на тези нарушения, резултат не е постигнат и проблемът продължава да съществува. Това води до заключението, че мерките не са достатъчни и не са адекватни. Или че съществува вътрешно нежелание (дори съпротивление) у някои магистрати за съобразяване с изискванията на процесуалноправните норми и устройствения закон за съдебната власт. Въпреки наложените дисциплинарни наказания, и към момента на извършване на проверката, наказаните магистрати продължават да имат проблеми със сročността по отношение на изготвяне на мотивите

Проверката констатира, че по някои от делата мотивите са просрочени с повече от три месеца, което е сериозно нарушение. За изготвяне на съдебния акт законодателят е определил срок от петнадесет дни (чл. 308, ал. 1 от НПК), а за дела от фактическа и правна сложност този срок е определен на един месец (чл.308, ал. 2 от НПК).

За проверявания период са установени 356 съдебни акта,

по които мотивите не са изготвени в законоустановените срокове.

Броят на неизготвените към момента на проверката мотиви към съдебни актове е по-голям от този, който е предоставен като информация по акта. Разликата в данните се дължи на наличието на съдебни актове, които са постановени преди 01.01.2010 г. и не се включват в предмета на проверката (01.01.2010 г.- 30.06.2011 г.).

При една част от съдиите в Наказателно отделение на СГС се наблюдава не само значителен брой просрочени дела, но и голяма забава при изготвяне на актовете. Това се отнася за 10 (десет) магистрата, с различен брой забавени дела - от 55 до 11 броя и различно по продължителност просрочие - от 2 до 18 месеца. Констатирани са и забави при изготвяне на мотивите с над три години, което обаче е в порядък на изключение и не е типично за работата на този съдебен орган.

За четирима съдии Инспекторатът направи предложение до ВСС за образуване на дисциплинарни производства. Според тежестта на допуснатите дисциплинарни нарушения на двама от тях е наложено дисциплинарно наказание по чл. 308, ал.1, т.3 „ намаляване на основното трудово възнаграждение от 10 до 25 на сто за срок от 6 месеца до две години". Двама съдии са наказани със „забележка" по чл. 308, ал.1, т. 1 от ЗСВ.

За други четирима съдии Инспекторатът изпрати предложение до административния ръководител за образуване на дисциплинарни производства в рамките на неговите правомощия, по реда на чл. 311, т.1 от ЗСВ. Издадени са заповеди за налагане на дисциплинираща мярка по чл. 327 от

ЗСВ - „обръщане на внимание“.

Инспекторатът винаги е отчитал, че делата, разглеждани от СГС, с оглед неговата компетентност, в голямата си част се отличават с фактическа и правна сложност. Поради тази причина, констатациите за просрочие в рамките на три месеца, не са съпроводени с предложения за ангажиране" на дисциплинарна отговорност. Срокът на изготвянето на съдебните актове над три месеца, обаче, нарушава представите за разумен срок. Още повече, че неизготвянето на мотиви в законоустановения срок при някои от съдиите в СГС се е превърнало в системна практика. Забавянето на делата прегражда възможността за движението им пред по-горни инстанции, в случаите, при които постановените съдебни актове подлежат на инстанционен контрол, като окончателното решение на делото са отлага за неопределено време. И преди всичко, представлява нарушение на процесуалноправните норми, чието спазване се изисква според българското законодателство и международноправните норми на Европейския съюз.

Във връзка с организацията на административната дейност в СГС, Наказателно отделение, Инспекторатът констатира, че някои от делата се бавят при изпращане на въззивната инстанция, след като са произнесени присъди, което се дължи на нередовна дейност при връчванията на съобщенията за изготвените мотиви. По същата причина, поради забавяне на съобщенията за прекратяване на съдебните производства, се бави връщането на делата в прокуратурата за доразследване.

Разглеждане на делата в разумния срок по чл. 22, ал. 1 от НПК.

Във връзка със спазване на разумния срок по чл. 22, ал. 1 от НПК и чл. 6 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи по състави бяха изискани дела с продължително разглеждане. При проверката им се взе предвид факта, че критериите на Европейската конвенция, по които се преценява дали разглеждането на делата е в разумен срок, са възприети и в практиката на ВКС. В решенията си ВКС се придържа към тезата, че разумният характер на срока в наказателното производство се преценява с оглед на: процесуалното поведение на разследващите органи и на съда; на подсъдимия и защитата му по време на процеса, както и конкретната сложност на обвинението.

Макар и малко на брой, в СГС все още има дела, образувани през 2004-2006 г. за деяния, извършени през 1995-1997 г. независимо, че като процентно съотношение спрямо общия брой висящи дела в Наказателно отделение на СГС, броят на тези дела е малък, тяхното разглеждане в нарушение на принципа на чл. 6 от Конвенцията е в основата на създаването на негативна нагласа сред обществото и липсата на високо обществено доверие в съдебната система. Това е и повод за наличието на голям брой осъдителни решения срещу Република България, постановени от Европейския съд за правата на човека, както и на приемането на Пилотно решение от 11.05.2011 г. по делото Димитров и Хамънов срещу България.

С оглед на констатациите, може да се приеме, че по

редица дела от страна на съда са допуснати действия или бездействия, които водят до неоправдано забавяне на производството. Съдиите не са използвали предоставените им от закона процесуални способности за дисциплиниране на страните и другите участници в производството. Има и дела, по които срокът на разглеждане е продължителен (например НОХД № 3475/2007 г., НОХД № 4130/2007 г.), но съдията е използвал всичките предоставени от закона възможности (глоби, принудително довеждане, изменение на мярката за неотклонение) и може да се каже, че не е оставил „полезен ход“ на участниците в процеса за шиканиране на делото. В този случай, причините за продължителния срок на разглеждане са изцяло обективни.

Продължителното разглеждане на делата, освен че в редица случаи води до прекратяване на наказателното производство поради изтичане на абсолютната давност, възпрепятства разкриването на истината, защото доказването не само че се затруднява, но в редица случаи се оказва невъзможно, възпрепятства предоставянето на своевременна и ефективна защита на пострадалите от престъплението, води до накърняване правата на подсъдимия и като краен резултат възпрепятства реализиране задачите на процеса.

Констатирани са и положителни тенденции в работата на НО на СГС.

Проверката в Наказателно отделение на СГС установи, че голяма част от съдиите изготвят мотивите към актовете в законоустановените срокове (единадесет съдии, изброени поименно и по състави в акта).

Други десет наказателни съдии са с минимален брой просрочени дела - от 1 до 5 дела, при това без особено продължително просрочие.

Подробно, резултатите от проверката са отразени в Акта на Инспектората.

4. Контролни проверки

4.1. В съдебните органи

През 2011 г. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извърши девет контролни проверки в съдебни органи:

- В Районен съд - Сандански;
- В Районен съд и в Окръжен съд- Разград;
- В Районен съд - Севлиево;
- В Районен съд и в Окръжен съд - Плевен;
- В Районен съд - Габрово;
- В Окръжен съд и в АС - Велико Търново

ИЗВОДИ

Всички проверки потвърждават провеждането на препоръките на Инспектората и констатираат подобряване на организацията на дейността на проверените съдебни органи.

4.2. В органите на прокуратурата

Извършени са 11 (единадесет) контролни проверки в органите на прокуратурата:

- РП и ОП - Кърджали;
- РП - Момчилград;
- РП - Крумовград;
- РП - Ардино;
- РП - Поморие;
- РП - Несебър;

- РП и ОП - Ловеч;
- РП - Тетевен;
- РП - Свиленград.

5. Тематични проверки

Извършени са осем тематични проверки с предмет:

5.1.Образуване и движение на досъдебните производства за имотни измами и документни престъпления РП и ОП - Велико Търново, РП и ОП - Русе, РП и ОП - Варна;

5.2. Изпълнение на присъдите, наложени на лица, извършили транспортни престъпления РП и ОП - Бургас , РП - Карнобат, РП - Айтос, РП и ОП - Велико Търново, РП - Горна Оряховица, РП - Бяла, РП и ОП - Благоевград и РП-Сандански;

5.3. Досъдебните производства, образувани и водени срещу неизвестен извършител за престъпления по чл. 115 от НК, по които има влезли в сила постановления за прекратяване на наказателното производство в ОС - Кърджали

5.4. Приложението на разпоредбата на чл. 72, ал.1 от НПК от прокуратурите и съдилищата в страната за периода 2008-2010 г.;

5.5. В ОП - Смолян, РП - Златоград, РП - Девин, ОП - Хасково, РП - Ивайловград, ОП - Велико Търново, РП - Елена със следния предмет:

а) Образуваните преписки във връзка с упражнявания от прокуратурата постоянен надзор за законност относно спазване на разпоредбите на Закона за общинската собственост /ЗОС/, регламентиращи разпореждането с имоти - общинска собственост и по - конкретно - продажбите, замените и възмездното или безвъзмездно учредяване на право на строеж

върху имоти - частна общинска собственост;

б) Извършено незаконно строителство върху имоти, общинска или държавна собственост, при осъществени различни състави на престъпления от Наказателния кодекс;

в) Образованите преписки и досъдебни производства при установени данни по смисъла на чл. 211 от НПК за извършени престъпления от общ характер, свързани с посочените по -горе проверки.

5.6. По приложението на Закона за закрила на детето в производствата, образувани по СК и противоречивата практика по определяне и събиране на държавни такси по някои от делата, образувани през 2010 г. в РС- Дряново, Трявна, Габрово, Пещера, Велинград, Пазарджик, Асеновград и Девин.

5.7. Относно противоречива практика по събирането на различни държавни такси при справки и образуване на дела с оглед промените в Тарифа 1 към ЗДТ и таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата и следствените служби и от МП и Тарифата, за ДТ, събиране от съдилищата по ГПК.

5.8. В ОС и РС-Кърджали по разпределението на делата за 2010 г. и първото полугодие на 2011 г. на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение, съобразно поредността на постъпването им.

ОБЩИ ИЗВОДИ

ИВСС разширява на териториален принцип проверките, извършени в други органи на съдебната система. Тези проверки потвърждават вече направените изводи и констатации в предходно проверените съдебни органи. Инспекторатът е установил точно характерните за съответните производства

проблеми и е уловил възможните типични отклонения. Това е сериозна предпоставка за създаване на общ механизъм от мерки, които могат да преодолеят допусканите нарушения.

Във връзка с анализ на Инспектората относно приложението на чл. 9 от ЗСВ за разпределение на делата и преписките в прокуратурите и следствените отдели на принципа на случайния подбор чрез електронен софтуер, е издадена Заповед № 36/2011 г. от 09.01.2012 г. на главния прокурор на Република България. Разпоредено е въвеждането на подробни правила за разпределението на различните видове преписки и дела, съобразно тяхното насочване и съответните структури във всички органи на прокуратурата - ВКП и ВАП, апелативните прокуратури, Апелативната специализирана и Специализираната прокуратури, СГП, окръжните и районните прокуратури.

6. Инцидентни проверки

6.1. Проверка по образуването, движението и приключването на гражданските дела и обезпечителните производства за 2011 г., разпределени на конкретен съдия от Софийски градски съд.

Проверката е иницирана във връзка с 10 сигнала, постъпили в Инспектората срещу действия на този съдия за периода 2010 - м. август 2011 г. и публикации във вестниците „Труд“ и „24 часа“. Извършена е въз основа на Заповед № Ж-01-653/22.07.2011 г. на главния инспектор на ИВСС.

Установени са многобройни груби дисциплинарни нарушения от страна на проверявания съдия, маркирани неизчерпателно по-долу:

- системно нарушаване на сроковете, предвидени в процесуалните закони за постановяване на решенията. По почти 50 административни дела актовете са постановени в срок между 15 и 17 месеца, няколко от тях между 10 и 14 месеца. Част от тези срокове включват отсъствие по болест, което е съобразено от проверяващия екип при определянето на просрочието. По 12 дела за обезпечаване на бъдещ иск, към момента на проверката (в края на м. юли 2011 г.), три месеца след образуването им, няма произнасяне със съдебен акт. По 34 административни дела към момента на проверката (05.08.2011 г.) не са постановени решения, въпреки че са обявени за решаване в периода февруари-април 2010 г.;

- не са администрирани или не е следено за редовността на подадени жалби, с което реално е препятствано образуването на производствата пред по-горестоящия по степен съд, или е създавана предпоставка за връщането на жалбите за доокомплектоването им;

- не е спазвана нормата по чл. 126, ал. 1 от ГПК, като при наличие на няколко идентични дела, образувани по една и съща молба, не са прекратявани по-късно образуваните дела; задържани са на различни основания всички производства, като при необходимост, в зависимост от интереса на молителя, има произнасяне по тях по различно време;

- при допускане на обезпечение на бъдещ иск не е спазвано изискването на закона исовете да се предявяват в определения от съда срок. При изтичането на този срок съдът не е предприемал действия за отмяна на определенията, с които обезпеченията са допуснати;

- констатирани са производства, по които има произнасяне по молби, постъпили нерегламентирано директно при съдията без входящ номер, подпис и печат на деловодството. Заобикаляни са правилата за образуване и разглеждане на делата и принципът за случайния подбор при разпределението им, регламентиран в чл. 9 от ЗСВ;

- разглеждани са молби и са произнасяни процесуално недопустими решения, с които се отменят или се обезсилват влезли в сила съдебни актове, издадени от равни по степен съдебни органи.

По всички подробно описани и разгледани случаи в акта, съставен за проверката, проверяващият екип е установил, че съществува пряка зависимост между нерегламентираното упражняване на процесуалните права на молителя и пълното или частично уважаване на неговите искания.

РЕЗУЛТАТИ И ИЗВОДИ

Въз основа на констатациите от проверката Инспекторатът е приел, че нарушенията се характеризират със своята многобройност и изключителна тежест. По проверените производства се засягат големи имуществени интереси на големи търговски субекти - банки, акционерни дружества (например, с участието на Столична община), и др. Поведението на проверявания съдия е определено от проверяващия екип като несъвместимо с професионалната етика и морал и застрашаващо обществения интерес, поради което е направено предложение до ВСС за образуване на дисциплинарно производство и налагане на най-тежкото наказание по чл. 308, ал. 1, т. 6 от ЗСВ - дисциплинарно

освобождаване от длъжност. Образувано е дисциплинарно производство. Поради установени в проверка по сигнал след извършване на проверката случаи на нови нарушения по дела, по искане на Инспектората спрямо съдията на основание чл. 232 от ЗСВ е наложена и мярката „временно отстраняване от длъжност“ за срок до 6 месеца.

Намесата на Инспектората при тази проверка утвърждава значението му на проверяващ орган за дисциплинирането на дейността на магистратите и на съдебните органи в цялост. По-важното в случая, обаче, е извеждането на „светло“ на работата на магистрати от Софийски градски съд, който е съдебен орган от национално значение. Констатираните нарушения в случая компрометират не само проверявания магистрат, но навеждат на извода, че при определени видове дела се изгражда система за заобикаляне на закона с цел нерегламентирано обслужване на корпоративни интереси. Изводите на Инспектората, които са ограничени в рамките на неговите правомощия, са достатъчно добра основа за провеждане на разследване от компетентните органи.

Евентуалното налагане на най-тежкото дисциплинарно наказание, съответстващо на тежестта на извършените нарушения, несъмнено би имало възпиращ възпитателен ефект за останалите магистрати.

6.2. По инцидентна проверка в СРС, извършена от ИВСС относно движението на дело по реда на бързото производство, и във връзка със сигнал, изпратен до председателя съда с препоръки за ускоряване на разглеждането на гражданските дела по реда на Глава двадесет и пета от ГПК,

административният ръководител издаде две заповеди - № АС-156/2011 г. и № АС-46/2011 г. за въвеждане на специални мерки по администрирането на тези дела.

6.3. В резултат от извършена инцидентна проверка в СГС по сигнал относно образувани дела на „Петрол Холдинг“ АД и дадени препоръки от Инспектората, председателят издаде 6 (шест) заповеди, с които се прецизира процедурата за електронно разпределение на гражданските и търговските дела; въвежда се задължението да се прилагат без изключение протоколите за разпределението по делата; разпорежда се включването на производствата, образувани по жалби срещу откази за вписване на АВ в деловодната система на съда, които към момента на извършването на проверката имат самостоятелна регистрация и дублиране с общата номерация в отделението; възлага се администрирането на тези производства - по жалби срещу откази на АВ, на деловодителите на търговското отделение на съда. Отделно е разпоредено да се извърши незабавна пълна проверка на образуването, разпределението и движението на всички граждански, търговски и частни граждански дела, засягащи дружествата, иницирали проверката.

ОБЩИ ИЗВОДИ

Тези действия на председателите на СРС и СГС, описани в т. 6.2 и 6.3, потвърждават ефикасността и адекватността на намесата на ИВСС за подобряване на организацията на административната дейност в съдилищата.

Дисциплинарна практика по предложение на

Инспектората при ВСС през 2011 г.

А. Предложения, отправени до ВСС за образуване на дисциплинарни производства.

През 2011 г. Инспекторатът е отправил до ВСС 7 (седем) предложения за образуване на дисциплинарни производства, от които 6 срещу съдии от Софийски градски съд и едно - срещу прокурор от РП - Горна Оряховица. По всички предложения са образувани дисциплинарни производства. По четири от дисциплинарните преписки има произнасяне на наказващия орган. Наложени са две наказания по чл. 308, ал. 1, т. 1 от ЗСВ - „забележка“ и две наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3 от ЗСВ - „намаляване на основното трудово възнаграждение от 10 до 25 на сто за срок от 6 месеца до две години“. Срещу съдия от СГС и прокурор от РП - Горна Оряховица е направено предложение от ИВСС на налагане на най - тежкото дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 6 от ЗСВ "дисциплинарно освобождаване от длъжност".

По три от дисциплинарните производства Висшият съдебен съвет не се е произнесъл към момента на съставянето на анализа.

Б. Предложения за налагане на дисциплинарни наказания, отправени до административните ръководители.

Във връзка с извършени комплексни планови проверки и проверки по сигнали, през 2011 година Инспекторатът е направил предложения до административните ръководители за налагане на дисциплинарни наказания и дисциплинарни мерки по отношение на 16 (шестнадесет) съдии и 5 (пет)

прокурори, общо 21 предложения.

За трима съдии проверяващият орган е направил предложение за налагане на наказание по реда на чл. 308, ал.1, т. 1 - „забележка“, а за трима съдии и един прокурор - наказание по реда на чл. 308, ал. 1, т. 2 „порицание“. За останалите магистрати е направено предложение за „обръщане на внимание“ - дисциплинираща мярка по реда на чл. 327 от ЗСВ. Някои от предложенията са възприети и съответните наказания са наложени от административните ръководители, като например:

4. двама съдии от Софийски градски съд са наказани със „забележка“;

5. двама съдии от СГС са наказани със с „порицание“;

6. административният ръководител на СРП е наказал прокурор с „порицание“, по отношение на друг прокурор е приложил санкциониращата мярка „обръщане на внимание“;

7. спрямо съдия от Административен съд - Бургас е приложена санкциониращата мярка „обръщане на внимание“;

8. на основание чл. 327 от ЗСВ е обърнато внимание на прокурор от ОП-Разград, командирован в СГП;

9. за втори път е обърнато внимание по чл. 327 от ЗСВ на съдия от СГС, Наказателно отделение, от неговия административен ръководител.

ИЗВОДИ ЗА ДИСЦИПЛИНАРНАТА ПРАКТИКА

Преценявайки дейността на Инспектората от гледна точка на нейния превантивен и дисциплиниращ ефект, следва да се отбележи, че след създаването му се отчете тенденция на многократно увеличаване на дисциплинарните производства в

сравнение с предходни периоди, преди неговото съществуване.

През 2011 г. Инспекторатът е направил 7 предложения пред ВСС и 21 предложения пред административния ръководители.

Като последица от сигналната дейност на Инспектората до разследващите органи, която съпътства дейността по дисциплинарните производства, са образувани две досъдебни производства по проверки, извършени съответно през 2008 и 2009 година.

Анализът на тези данни сочи, че в резултат на сериозната контролна дейност, извършена за четирите години от съществуването на ИВСС, след втората година се наблюдава обратната тенденция: намаляване на нарушенията, особено по отношение на срочността на решаването на делата. По-доброто администриране на органите на съдебна власт от страна на административните ръководители осигурява осъществяване на пряк и непосредствен контрол върху спазването на процесуалните срокове от магистратите.

Със задоволство установяваме, че е постигната нагласа на нетърпимост към извършването на дисциплинарни нарушения, което всъщност е желаният резултат при упражняване на тези правомощия на Инспектората. Целта на Инспектората не е санкционирането на магистратите и отчитането на голям брой образувани по негово предложение дисциплинарни производства, а все по-малкият брой нарушения. Ролята на проверяващия орган е да бъде обективен и справедлив коректив на съдебната система.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Инспекторатът безусловно доказва за четиригодишното си съществуване, че е работещ орган, че полага всички необходими усилия, за да бъде постигнат очакваният от обществото резултат: ефективност, предвидимост, независимост и отчетност на съдебната власт. Резултатите от извършените проверки сочат, че към края на първия мандат е достигнат общ дисциплиниращ ефект по отношение на бързината, прозрачността и уеднаквяване на съдебната практика, което е безспорен успех за цялата съдебна система.

Такава е и оценката на Европейската комисия относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка.

Инспекторатът със своята дейност е обърнат към съдебната система. Основната му задача е да посочи истинския образ на правосъдието - такова, каквото е, с неговите достойнства и неговите слабости. Неговата основна цел е да очертава пътя, по който съдебната система следва да се развива, за да може да отговори най-добре на своето обществено и морално предназначение. Затова особено високо оценяваме мястото, което ни отреждат самите проверявани.

Общото събрание на съдиите от Административен съд - Пловдив приема в протоколно решение, че „извършената проверка на Инспектората и направените професионални, обективни и точни констатации са от съществено значение за работата на всеки един от нас и на съда като цяло. Тези констатации и изводи дават точна картина за работата на състава на АС-Пловдив. Обективният поглед върху добрите

практики в съда и прецизните указания за насоките (...) са особено важни в нашата работа (...). Знаете правилото, че закъснялото правосъдие е равнозначно на липса на правосъдие."

Подобни оценки се съдържат и в отчета на административния ръководител за изпълнение на препоръките, дадени с Акта от плановата проверка на Административен съд - Бургас: „Съдиите и съдебните служители в Административен съд - Бургас възприемат фактическите констатации и изводите и препоръките на Инспектората към ВСС като обективни и задълбочени, отразяващи вярно и обосновано дейността и натовареността на АС-Бургас. И изразяват благодарност към екипа, извършил проверката, за проявения професионализъм и коректен подход."

Председателят на Административен съд - Варна твърди, че „препоръките на ИВСС, дадени с акта за резултати от извършената планова проверка на АС-Варна (...) ще допринесат за подобряване на качеството и бързината на работата на съдиите (...) и резултатите от работата ще бъдат по-добри".

Председателят на Административен съд - Шумен заявява: "Използваме случая да Ви благодарим за своевременното обръщане на внимание върху допуснатото противоречие в практиката на различни съдебни състави от ШАС, тъй като ясно съзнаваме, че наличието на противоречива съдебна практика, независимо от причините, които са я породили, създава недоверие в съдебната система и има негативно въздействие върху авторитета на съдебната власт".

Тези отзиви потвърждават нашата увереност, че усилията

ни получават отлична оценка от самите органи на съдебната власт, тъй като се съизмеряват с напредъка на реформата в съдебната система. Пред Инспектората занапред стои най-сериозното предизвикателство - да запази и надгради постигнатите резултати. За да задържи успеха.

И за да отговори на високата обществена отговорност, с която е натоварен от конституционния законодател при неговото създаване - да бъде „окото на гражданското общество в една затворена до днес система" както и с мисията да възвърне доверието в българското правораздаване. И да бъде гаранция за правилното развитие на един от най-важните и най-здрави устои на държавния и обществения живот - правосъдието.

Докладът е приет с решение на Висшия съдебен съвет по протокол №21/17.05.2012 г.

ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВСС:

Проф.д-р Анелия Мингова